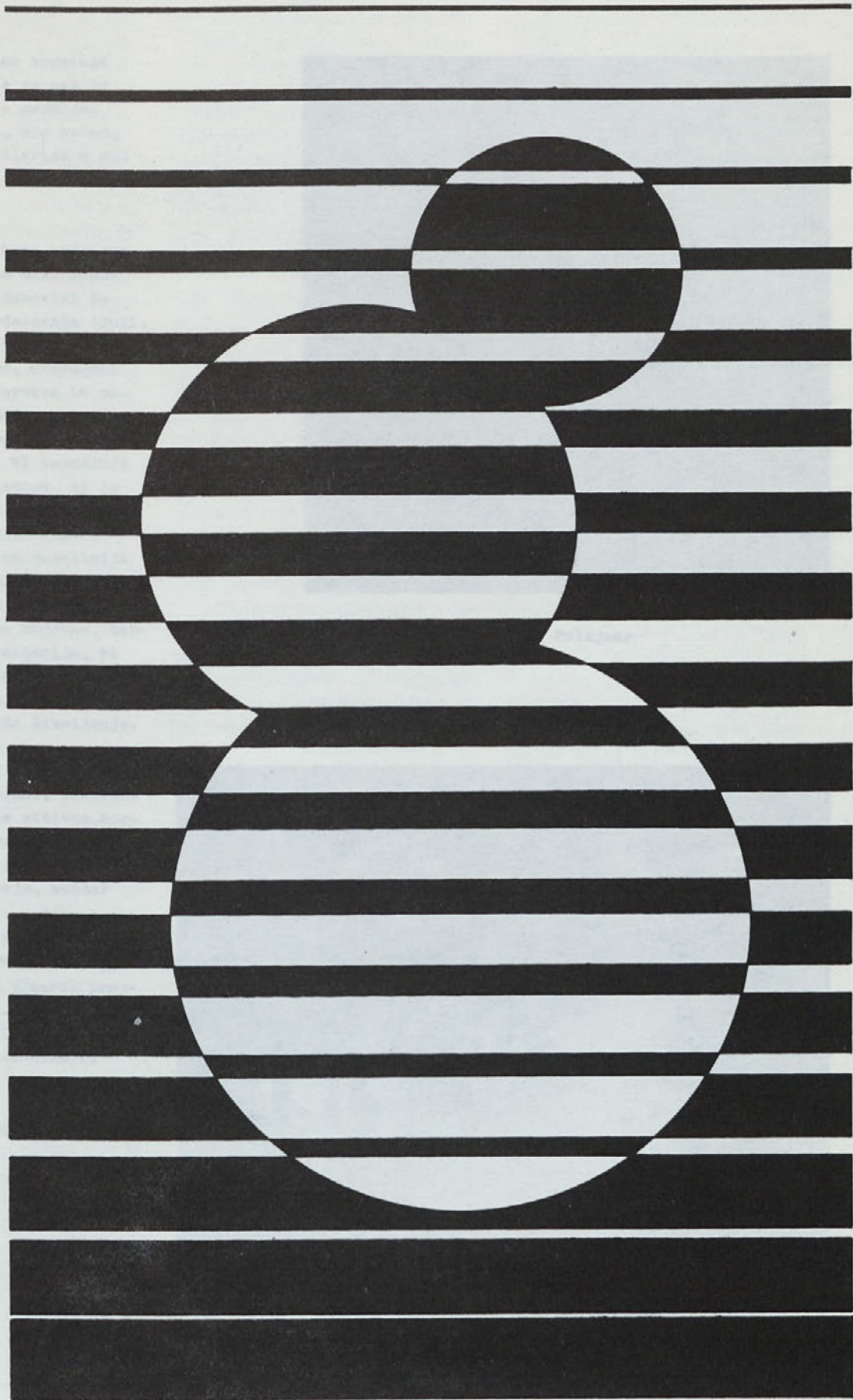

elektromotor

glasilo TOZD ISKRA ŽELEZNIKI
leto IV., št.4 julij 1983

4. JULIJ - DAN BORCA

Praznik 4. julij nas spominja na leto 1941, ko je za nas še živeči tovariš Tito popeljal komuniste, mladino, vse narode in narodnosti Jugoslavije v boj proti okupatorju, za osvoboditev domovine.

Že tretje leto ga bomo praznovali brez njega, toda prepričana sem, da je v naši domovini še mnogo poštenih in delovnih ljudi, ki bodo znali vse težave, s katerimi se srečujemo, premagati in sicer na gospodarskem in političnem polju. ISKRA, kot eden od največjih gospodarskih dejavnosti v Sloveniji, ki zaposluje preko 30 tisoč delavcev, si je izbrala za svoj delovni praznik "DAN BORCA". Pristojni organi ISKRE, ki so to pred desetletji sklenili, so se pošteno zavedali, da je moč združiti na podoben način delavstvo v eno sodobno, napredno delavno organizacijo, ki naj bi s skupnim delom, tehnološkim in organizacijskim napredkom omogočila boljše življenje.

Število tistih, ki so na ta praznik življensko vezani, predvsem mislim na še živeče aktivne borce in člane borčevskih organizacij, se iz leta v leto zmanjšuje. Čas prinese svoje, vendar dejstvo je, da je v naših mladih vrstah zadosti takih, ki na tradicijo - spomin NOV ne bodo pozabili, da bodo ta praznik praznovali in varovali. Tako naj bi se enotnost ISKRE izražala vnaprej v dobro vseh zaposlenih!

Rezka Porenta

Kolona na pohodu - Foto: Polajnar

Pred odhodom v akcijo - Foto: Polajnar

22. JULIJ ~ DAN VSTAJE SLOVENSKEGA NARODA

Ob zgodovinskih jubilejih se za trenutek ustavimo, da bi pregledali prehojeno pot in si zastavili nove cilje.

Dvainštirideset let od strela iz prve partizanske puške na okupatorja je prineslo Slovincem marsikaj novega, drugačnega. Vojna je z vso silovitostjo divjala tudi na Slovenskem. Iz naših vrst je iztrgala mnogo bojnikov, nedolžnega prebivalstva in otrok. Padli so mnogi organizatorji upora proti sovražniku. Kljub temu se je slovenski narod ob mnogih žrtvah pretolkel skozi ognjene zublje vojne in zakoračil v novo prihodnost.

Prva povojna leta obnove domovine so ponovno terjala nadčloveške napore in mnoga odpovedovanja. Treba je bilo postaviti nove temelje industrije, kmetijstva, šolstva itd. V obubožani in porušeni domovini to ni bila lahka naloga. Najprej je bilo treba poskrbeti za osnovno prekrbo prebivalstva s hrano in obleko, da bi bilo sploh zmožno izvesti velike udarniške in obnovitvene gradnje. Voditelji iz NOB s tovarišem Titom na čelu so uspešno organizirali in vodili tudi to obnovitveno borbo - borbo za obstanek; za začetek novega življenja narodov in narodnosti Jugoslavije.

Komaj se je gospodarstvo nove Jugoslavije malo opomoglo, že ga je doletela nova katastrofa. Informbiro!. Napad SZ in držav vzhodnega bloka je bil tako silovit, da je za neko obdobje zrušil vse osnove nadaljnje graditve industrije in obnove države.

Dolgo je trajalo, da smo se preusmerili na zahod in si ob obdržani neodvisnosti in neuvrščeni izborili gospodarsko sodelovanje in pomoč. Titova od-

ločna politika neuvrščeniosti in popolne neodvisnosti, je bila velik trn v peti vzhodu pa tudi zahodu, vendar jo je ob veliki pripravljenosti in borbenosti vseh narodov in narodnosti Jugoslavije uspel obdržati in uveljavljati vse do svoje smrti. Objubljam pa seveda, da se bomo za tako politiko borili tudi v prihodnje.

To so bile resnično velike težave na prelomnicah med starimi in novimi odnosi v politiki, gospodarstvu in med narodi. Današnje gospodarske težave niso niti senca takratnih, pa tako tarnamo, obupujemo in kritiziramo. Danes vendar imamo neko osnovo, družbeni kapital, ki se odraža skozi ogromno infrastrukturo v industriji, kmetijstvu, gradbeništvu, družbenih dejavnostih itd. Največjo vrednoto pa imamo v medsebojni povezanosti, bratstvu in enakopravnem sodelovanju med narodi. To je velika pridobitev narodnoosvobodilne borbe, povojne izgradnje sistema in Titove politike enotnosti v Jugoslaviji.

Vsega tega nam danes ne more nihče več vzeti dasiravno so poskusi skrajnejšev doma in v tujini, da bi dosegli ponovno razparceliranje Jugoslavije. To so tako bedni ostanki preteklosti, da nanjo skoraj ni vredno polagati pozornosti. Važnejše je, da naš samoupravni socialistični sistem gradimo naprej na temelju demokratičnega centralizma, krepitve vloge delavca in občana kot subjekta določanja. S tem bomo najzanesljiveje odričili vse poizkuse sovražnega delovanja znotraj in zunaj naših meja.

Težav, v katerih smo seveda ne gre podcenjevati. Lahko jih prebrodimo, če bomo resno zgrabili za delo in počistili okrog sebe vse, kar ne sodi v ta sistem,

kar ni pošteno, kar je zloraba zaupanja družbe. Takih odnosov je še vse preveč v naši družbi in so glavni razlog za nastajanje še večjih ežav in brezizhodnosti. Na odgovornih položajih gospodarstva in politike ni dovolj energičnih, sposobnih in poštenih voditeljev, ki bi znali in zmogli ob podpori samoupravljalske baze obvladati stihijo nezdravih odnosov. Pod krinko samoupravljanja se često skrivajo povsem neodgovorne, družbeno nesprejemljive odločitve posameznikov, da bi uveljavili svoj "jaz" za vsako ceno, neoziraje se na cilje družbe kot celote. Samoupravljalci, delovni ljudje in občani prevečkrat slepo vejrumejo vizijam neodgovornih ali nesposobnih voditeljev. Namesto, da bi jih pravočasno onemogočili, jim pojemo slavo do takrat, ko se na konkretnem primeru opazi kako so nas speljali na stransko pot. Odgovornost na take procese in postopke pa ne gre pripisati zgolj samoupravni bazi, temveč in predvsem subjektivnim dejavnikom t.j. DPO, DPS, SIS, saj so v prvi vrsti odgovorni za razmere v naši družbi.

Rezultat neomajne volje in entuzijazma v povojni graditvi je tudi naša tovarna. Iz kovinske zadruga so se razvile kar tri tovarne: NIKO, ISKRA in TEHTNICA. Sama eksistenca teh treh kompleksov je zadosten dokaz, da ljudje Selške doline niso stali križem rok. Kmetje, mladina, delavci vsi so na svoj način pripomogli k nastanku industrije v Železnikih. V udarniških akcijah je izgorevala energija mnogih aktivistov in delavcev, ki so poleg rednega osebnega dela gradili krajevno infrastrukturo. Tako udarnikom v kanalih, delavcem za stroji kot kmetom za plugi je bila ista misel: "Zgraditi pogoje za lažje delo, za boljše življenje."

Naša tovarna je dosegla zavidljiv tehnološki razvoj. Tudi na področju saroupravnih in medsebojnih odnosov je dosežen velik napredek. Celoten prihodek se iz leta v leto povečuje po stopnji cca 25 %; produktivnost pa je neprimerljivo narastla saj danes proizvajamo dnevno toliko izdelkov kot nekoč vse leto in podobno.

Ob vsakodnevem delu nas spremljajo tudi mnoge težave, objektivne in subjektivne narave. Zadnje čase nas močno tare pomanjkanje reprodukcijskega materiala, kar je nekakšna jugoslovanska bolezen. Razlogi za to so v splošnem usmerjeni v izvoz. To je po eni strani potreba, po drugi pa spet neumno, saj na ta račun stoji naša domača predelovalna industrija.

Jugoslovanska prezadolženost v tujini je dosegla tako stopnjo, da postaja izvoz naša skupna in temeljna naloga. Če ne bomo uspeli izvažati finalnih proizvodov, bomo pač morali surovine. Kaj to pomeni, že vidimo in občutimo. Tudi naša tovarna na področju izvoza ne dosega kakih posebno lepih rezultatov, zato se ne čudimo, če imamo težave s pomanjkanjem deviz. Dobavite-lji surovin, ki so tudi vezani na uvoz, seveda od nas zahtevajo devizno participacijo, katere pa jim ne moremo dati, če ne dosegamo izvoza. Porej brezizhodni labirint, ki ga lahko razrešimo le sami z večjim izvozom. Tega pa lahko dosežemo z boljšim delom, doslednejšim izpolnjevanjem rokov in konkurenčnimi proizvodi.

Marjan Šmid, ing.

OBRAMBNI DAN

Krajevne skupnosti Selca, Bukovica in Lenart so 22.5. t.l. imele obrambni dan. Udeležba je bila zelo številna, pohod je bil organiziran peš iz Selca v Zg. Lajše, kjer je bila ob spomeniku padlim domačinom iz okoliških vasi v NOV sklepna proslava. Lep program so izvedli učenci osnovnih šol: Selca, Bukovica in Lenart, ter mladina, poudarek pa je dal s svojim izvajanjem Mešani pevski zbor TOZD ISKRA Železniki, ki se je proslave udeležil brezplačno.

Zato se pevskega društvu TOZD "ISKRA" v imenu vseh treh KS zahvaljujem, vodstvu tovarne pa, ker je omogočilo prevoz. Hvala!

Rezka Porenta

GEORGA V NAŠI TOVARNI

Ob predlogu, da bi napisal nekaj o GEORGI v naši tovarni, se mi je najprej utrnila misel, kakšne vsebine - članke ima naš ELEKTROMOTOR. Po večini opisuje delo posameznih oddelkov ali sektorjev, DPO itd. GEORGA pa je način dela, ki se ne tiče samo OPP, ampak vseh oddelkov v naši organizaciji. Zato je to toliko težje napisati, če se zraven moraš dotakniti še dela drugih, posebno, ko je potrebno o nekaterih stvareh podati kritično oceno.

Predvsem moramo vedeti naslednje:

- kaj je GEORGA in kaj lahko pričakujemo od takega načina dela?
- kaj ta način dela zahteva od nas, da nam bo dal pričako-

vane rezultate?

Zelo na kratko bi napisal, da je GEORGA "Organizacijski predpis", ki nam predpisuje, kako moramo delati, da bomo najhitreje in s najmanjšimi stroški prišli do željenih rezultatov. Sam način dela pa točno določa, kaj in kdaj ter kdo mora napraviti, da bo delo potekalo nemoteno. Ne dopušča pa, da bi posameznik ali posamezna služba ne glede na prejete naloge to obravnavala in napravila po svoje, ker s tem poruši celoten način dela. Ravno tako GEORGA zahteva takoimenovane "povratne informacije", še posebej med OPP na eni strani in nabavo in proizvodnjo na drugi strani. Osnovna prednost GEORGE je v tem, da nas ob upoštevanju vseh pravil oziroma zahtev, ki jih predvideva ta način dela, že predčasno opozori na kritične trenutke pri krmljenju proizvodnje. S tem pa da možnost za pravočasno ukrepanje. To pa je tudi osnovni cilj tega načina dela, da zlasti v proizvodnji že preje odpravimo, kot do njega sploh pride. Pogoji za tako delo je usklajenost med sektorji, kakor tudi med oddelki znotraj sektorjev. Predvsem zahteva dosledno in brezpogojno usklajenost med gospodarskim in razvojnim sektorjem na eni strani in tehničnim sektorjem na drugi strani. Posebej bi rad poudaril to sodelovanje in koordinacijo predvsem iz sledečega razloga oziroma opažanja: Kako lahko potrdimo dobavni rok nekega novega izdelka, če ne vemo točno, kakšen bo? To pa drugače pomeni, da oddelki, ki pripravljajo proizvodnjo ne morejo pravočasno določiti oziroma izdelati in nabaviti:

- dokumentacijo, ki je potrebna za normalen potek dela,
- dobava potrebnega materiala,
- izdelava potrebnih orodij in opreme.

V kolikor niso ti osnovni po-

Urejanje kartoteke - Foto: Tolar

goji izpolnjeni, je kasneje izredno težko to popravljati oziroma dopoljevati brez časovnih izgub, ker so takrat navadno zahteve po izredno kratkih izdelavnih rokih (trenutni primer: UK-1 in 327.3.247).

Zelo velik pomen daje temu načinu dela informiranje. Predvsem zahteva točne povratne informacije, da dosledno in sproti tečejo med oddelki, ki pripravljajo proizvodnjo kakor tudi same proizvodnje. Tako naprimer zahteva od nabave, da sproti obvešča OPP o dobavah materiala. Na osnovi teh sporočil mora OPP te podatke obdelati skupaj z ostalimi, ki so potrebni za krmiljenje proizvodnje in iz-

sdati nove sadolžitve. To mora sporočiti najprej vsem oddelkom, ki so zadolženi za izdelavo določenega izdelka, kakor tudi nazaj prodaji, kdaj lahko ob novih pogojih ta izdelek pričakuje. V kolikor je to pravilno izpeljano, ne sme priti do takomenovanih nepokritih nalogov z materialom, kar sami proizvoduji izredno otežuje delo. Seveda je tukaj potrebno upoštevati še celo vrsto drugih činiteljev od porabe materiala po tehnoloških normativih, izdelava količin, kot jih predvidevajo delovni nalogi, vrstni red izdelave, pričakovane zaloge v skladiščih, razne direktive brez materialne osnove in podobno. Prav zaradi teh na-

štetih vzrokov mora tudi sama proizvodnja sproti obveščati predvsem OPP in OTPP o izvajanju prejetih nalog in odstopanjih od predvidenih ciljev. Oddelek TFPjezaradi tega, da sproti ureja tehnološke postopke po katerih je proizvodnji omogočeno normalno delo. Ti so tudi osnova OPP za planiranje in krmiljenje proizvodnje, zato morajo biti s strani OTPP stalno dopolnjevani, predvsem kar se tiče materialnih in časovnih normativov, kakor tudi, kje se posamezna operacija mora izdelati.

Podobne zahteve ima GEORGA tudi priterminkem delu. V prvi vrsti zahteva dosledno časovno spoštovanje vseh služb pri izvajanju prejetih nalog. V okviru same proizvodnje pa je eden izmed pogojev tudi sprotno in redno zaključevanje delovnih nalogov. S tem da možnost terminski službi za pravočasno in pravilno ukrepanje v trenutni situaciji, kar je danes glede na potrebe prodajnega trga, kakor tudi nabave še kako pomembno.

Ob koncu pa bi zapisal še to, da je organizacijski oddelek v dogovoru z vsemi službami že pred več leti pripravil podobne organizacijske predpise, kot jih predpisuje GEORGA. Toda sčasoma se je pokazalo, da določeni dogovori niso bili realizirani kljub večkratnim opozorilom. Zato je bil podan predlog, da nam to organizacijsko reši nek sunanji svetovalec. Tako je prišlo do dogovora med našo tovarno in SMELT-om, ki nam je ponudil sistem GEORGA. Toda že pri uvajanju tega sistema, kakor tudi kasneje, je spet prišlo do odstopanj na istih točkah, ki so bile kritične že po starih organizacijskih predpisih. Zgleda, da nekaterih starih navad ne moremo odpraviti niti za ceno večje proizvodnje. Škoda!

Matevž Pogačnik, oec.

DRUGA IZMENA V ORODJARNI

V zadnjem času pogosto govorimo o boljšem izkoristku delovnega časa, o boljšem izkoristku delovnih sredstev, da bi le te čimbolj smotrno izrabili.

Gotovo bi bila delovna sredstva v orodjarni s popolno drugo izmeno boljše izkoriščena. Delno je to že urejeno, saj brusilnica in erozijski stroji delajo v izmenah. Tako so stroji, ki so najbolj produktivni in istočasno tudi najdražji, maksimalno izkoriščeni. Vendar bi poudaril probleme, ki nastopijo z drugo izmeno.

1. Vzdrževanost stroja je slabša in s tem je tudi njegova življenska doba krajša.
2. Kvaliteta dela je velikokrat slabša
3. Težje je dokazovanje napak delavcu
4. Delavci ne želijo delati v drugi izmeni
5. Ob menjavi izmene je potrebno prenesti vse informacije o začetem delu na delavca, ki delo nadaljuje
6. Potrebno bo vpeljati bolj stimulatívno nagrajevanje po delu in planiranje proizvod-

nje, vendar le v primeru, če bo delo za neko prihodnje obdobje bolj definirano.

Pri sistemu nagrajevanja bi morali upoštevati skupinske norme (norme strojnih grup). S tem se dobre in slabe norme izenačijo in dobimo povprečje norme za skupino strojev v nekem časovnem obdobju.

Ker so v skupini vsi zainteresirani, da čim bolj presežejo skupno normo, se s tem poveča učinkovitost cele skupine. V sami skupini pa se osebni dohodek uravnava z osebno oceno.

Glede druge izmene bi dodal še to, da smo verjetno edina orodjarna v Sloveniji, ki ima vsaj delno vpeljeno drugo izmeno. Vse orodjarne so organizirane v TOZD in delajo le v eni izmeni. Vsi zagovarjajo merilo orodjarne - en delavec - en stroj. Ker pa je trenutni ekonomski položaj naše dežele slabši, bo verjetno zmeraj več primerov vpeljavanja drugih izmen v orodjarnah.

Matija Jelenc, dipl.ing.

NOVA LAKIRNICA

V tem času se izvajajo zaključna dela na novi lakirnici, tako da bo do kolektivnega dopusta lahko izvedena preselitev ter pričetek obratovanja v novih prostorih.

Ker se je izvajanje del na objektu glede na predvidene roke precej zavleklo, podajamo kratak pregled dogajanj v času projektiranja in gradnje.

Že pri projektiranju proizvodne hale se je poskušalo zaradi zahtave inšpektorja za delo vključiti v objekt tudi lakirnico. To pa zaradi tehničnih predpisov ni bilo možno, zato smo iskali nove lokacijo.

Ko so bila v začetku leta 1980 zagotovljena tudi sredstva za gradnjo, smo pristopili k izdelavi lokacijske dokumentacije, ki je bila izdelana v maju 1980.

V juniju je bila podpisana pogodba za izdelavo projektov z LIZ-INŽENIRING Ljubljana.

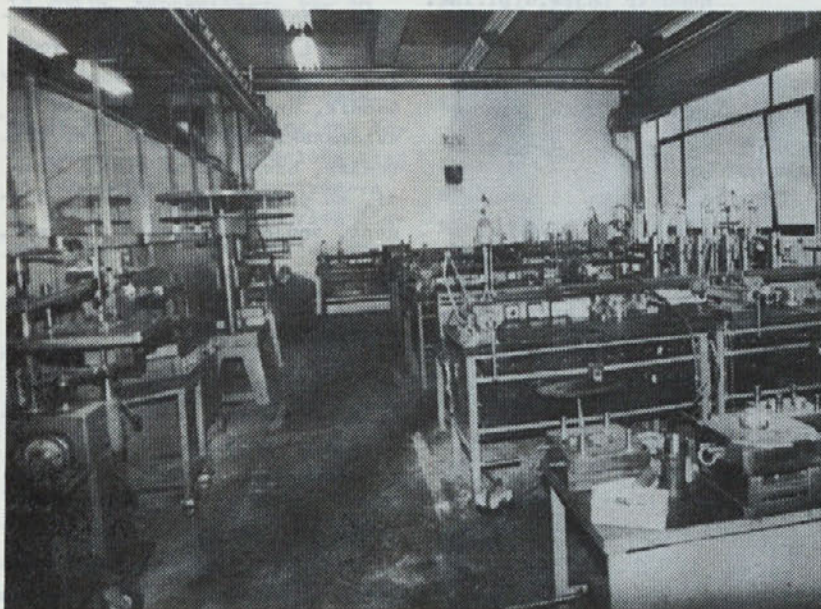
Lokacijsko dovoljenje je bilo izdano v septembru 1980.

Projekti so bili izdelani v marcu 1981 in takoj v aprilu je bila oddana vloga za izdajo gradbenega dovoljenja ter vsa potrebna soglasja.

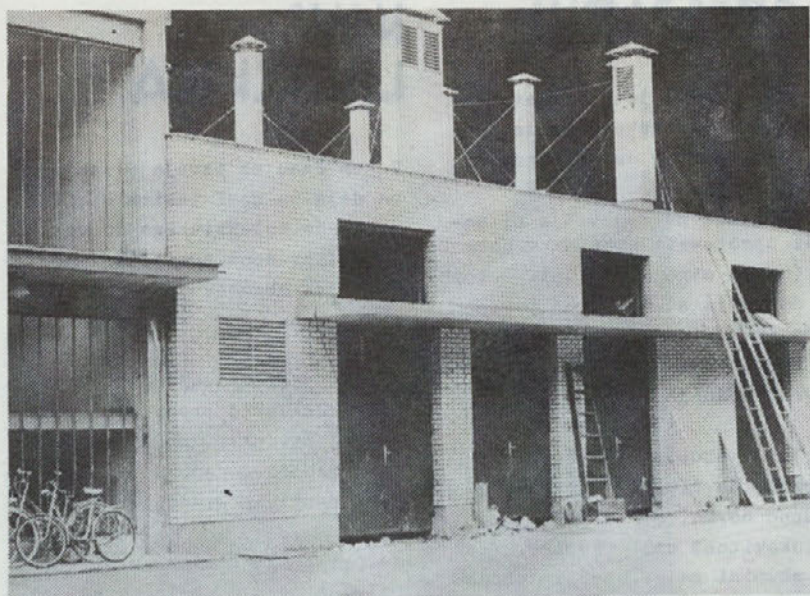
Največ težav je nastalo pri pridobivanju soglasij sanitarne in požarne inšpekcije, tako da so bila vsa potrebna soglasja pridobljena šele v aprilu 1982.

Pogodba s SGP Tehnik je bila podpisana v aprilu 1982 in ko je bilo v juniju 1982 pridobljeno še gradbeno dovoljenje, so se šele lahko pričela gradbena dela.

Operativni plan je predvideval

Del orodjarne - Foto: Markelj

Nova lakirnica - Foto: Markelj

dokončanje objekta do konca leta 1982.

Gradbena dela so bila izvajana v skladu z operativnim planom, ko pa bi se morala začeti izvajati strojne instalacije, so se dela ustavila zaradi, po mnenju izvajalca IMP Ljubljana, pomanjkljivih projektov.

Zaradi popravkov projektov so nastale tudi precejšnje spremembe pri gradbenih delih ter strojnih instalacijah, tako da

so se dela zavlekla in ni bilo možno položiti strešne kritine, s tem pa se je preprečilo delo v celem zimskem obdobju. Tako, ko so vremenske razmere dopuščale, so se dela nadaljevala in so v zaključni fazi.

Tako se bo po kolektivnem dopustu lahko začelo delo v novih prostorih, ki bodo omogočili boljše delovne pogoje tudi na teh zahtevnih delih.

Megušar Lojze, dipl.ing.

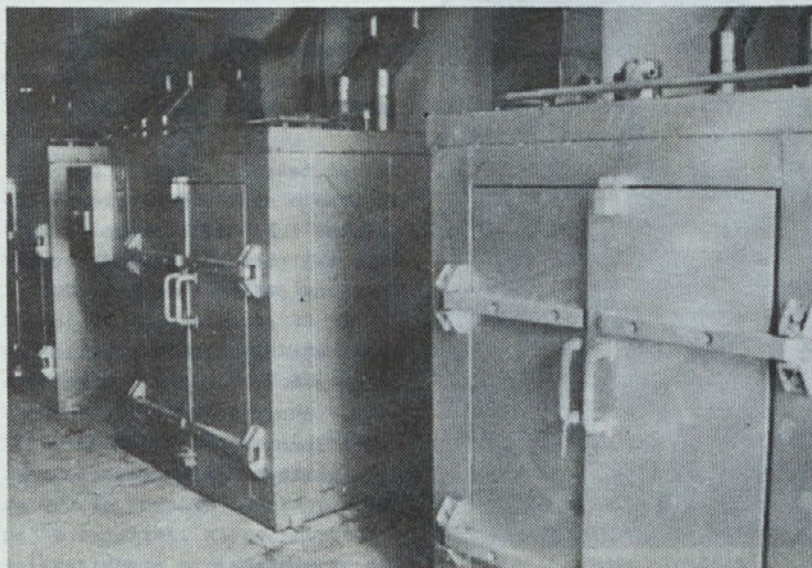
KROŽKI ZA IZBOLJŠANJE PROIZVODNJE V NAŠI TOVARNI

V svetu iščejo najrazličnejše poti k večanju produktivnosti ter izboljševanju kvalitete proizvodov in en način, kako priti do boljših rezultatov dela, je pot, ki so si jo zamislili na Japonskem in jo imenovali krožki kakovosti. Motiv ustanavljanja teh krožkov je bil aktiviranje miselnega potenciala delavcev v proizvodnji ter izkoriščanje njihovih bogatih delovnih izkušenj za izboljšanje kvalitete proizvodov. Krožki so se v japonskih podjetjih pokazali koristni in kmalu so se začeli širiti tudi po drugih državah. Danes so razširjeni skoraj po vsem zahodnem in tretnjem svetu.

Iskra se je seznanila s krožki pred nekaj leti, ko je Gospodarska zbornica Slovenije organizirala v večih delovnih organizacijah poskusno delo krožkov. Naša tovarna je k organizaciji krožkov pristopila v letošnjem letu, ko je na seminar pospeševalcev za uvajanje krožkov ter na seminar za vodje krožkov poslala tri svoje delavce. Za vodje krožkov sta se usposobila tov. Gačnik, urejevalec v oddelku avtomatskih stiskalnic, ter tov. Demšar, brusilec na liniji gredi, za pospeševalca pa ing. Bergant, vodja tehnološke priprave.

Pri nas dejavnost krožkov glede na japonski vzorec razširjamo, tako da krožki ne obravnavajo le predlogov za izboljšanje kvalitete, ampak vse predloge, ki pomenijo prispevek za izboljšanje proizvodnje.

Po načelu naj bi bili sklepi na sestanih krožkov taki, da bi obravnavane probleme rešili v glavnem člani krožka sami in sklepi

Peči za sušenje - Foto: Pintar

Pogled v montažno halo - Foto: Pintar

ne bi bili nekak seznam nalog za druge službe, vendar pa je krožek lahko tudi mesto, kjer se delavci med sabo pomenijo o nepravilnostih, ki jih pri delu motijo, sami pa jih ne morejo rešiti in zadolžijo službe za rešitev problemov.

Da bi bili rezultati krožkov čim boljše, je zanje predpisana metoda dela. Krožek je sestavljen iz vodje, zapisnikarja ter 10 do 15 članov.

Vloga vodje krožka je za delovanje krožka najpomembnejša. Vodi sestanke krožkov, določa kraj in čas sestankov, se prizadeva za aktivno sodelovanje vseh članov, preprečuje razprtije, opozarja na dogovorjena pravila o delovanju krožkov, skrbi za poročilo s sestankov, predstavlja povezavo med krožkom ter med svojimi nadrejenimi oz. s pospeševalcem.

Člani krožka so med seboj povsem enakopravni. Njihova naloga je čim aktivnejše sodelovanje na sestanku v skladu s svojim znanjem in izkušnjami. Disciplini-

rano se morajo ravnati po pravi-
lih delovanja krožkov, saj je
to osnovni pogoj za uspešno delo.

H krožkom štejejo tudi pospeše-
valce. Njihova naloga je pomem-
bna pri ustanavljanju krožkov
ter pri organiziranju prvih ses-
tankov. Kasneje pospeševalec sk-
rbi, da delo krožkov ne zamre,
pazi, da krožek deluje po pred-
pisanih metodah, sklepe sestan-
kov, ki jih krožek ne more sam
rešiti, posreduje ostalim služ-
bam, sodeluje pri pripravi kon-
kretnih predlogov.

Za uspešno delo krožkov je po-
memben tudi odbor za pospeševa-
nje krožkov. Sestavljen naj bi
bil iz vodilnih delavcev tovar-
ne, njegova naloga pa je, da
pospešuje delo krožkov ter skrbi
za realizacijo sklepov, ki jih
člani krožka ne morejo uresničiti
sami.

Kot je bilo že omenjeno, mora
krožek uporabljati določeno me-
toda dela. Znanih je več vrst
tehnik za analizo problemov.
Najvažnejše so sledeče tehnike:
zbiranje zamisli, seznam, Pare

to diagram, analiza vzrokov in
posledic, histogram. Dosedanja
praksa iz drugih delovnih orga-
nizacij kaže, da je te tehnike
treba uporabljati, če hočemo,
da bo delo krožka uspešno.

V tovarni smo doslej organizira-
li dva krožka za izboljšanje
proizvodnje.

Krožek avtomatskih stiskalnic je
bil organiziran v začetku aprila
in je imel v dveh mesecih štiri
sestanke, krožek linije gredi pa
je imel zaradi bolniške odsot-
nosti vodje krožka šele en ses-
tanek in to v začetku junija.

Kot je bilo pričakovati, so čla-
ni krožkov na prvih sestankih
obravnavali predvsem izboljša-
nje delovnih pogojev, saj jih
pri delu neurejeno okolje naj-
bolj moti.

Na pobudo krožkov so člani sami
ali preko oddelka vzdrževanja
izčrpali odpadno milnico iz ka-
nala za transportni trak, ure-
dili so osvetlitev delovnih mest,
popravili so vrata na strojih
ter mrežo nad transportnim tra-
kom, se oskrbeli z drobnimi oro-
dji. V delu pa je stena za prev-
račanje kolobarjev pločevine,
strgalo za čiščenje poda, odse-
vanje dima na brusilnem stroju,
popravljeni bodo ventilatorji
ter zamenjana razbita stekla.

Delavka pri delu - Foto: Pintar

Kontrola gredi po brušenju -
Foto: Pintar

Dosedanji sestanki so že začeli reševati tudi probleme kvalitete ter izmeta. Podani so bili konkretni predlogi, kako zmanjšati izmet na rotorskih in statorskih listih ter na gredeh.

Za v bodoče pričakujemo čimvečjo podporo pri organiziranju krožkov tudi po drugih proizvodnih oddelkih, od obstoječih krožkov pa poudarek na obravnavanju problemov, katerega posledica bo zboljšanje kvalitete proizvodov in to z doslednejšo uporabo tehnik dela. Krožki za izboljšanje proizvodnje bodo lahko doprinesli svoj delež zlasti v času, ko moramo zaradi slabe materialne oskrbe iz manj kvalitetnih materialov izdelovati kvalitetne izdelke.

Brane Bergant, dipl.ing.

KADROVSKA KRONIKA

(od 1.1.1983 do 31.5.1983)

drugo DO, 1
ostala doma)

Z gospodarskim planom za leto 1983 smo predvideli potrebno število delavcev in njihov izobrazbeni sestav:

VII/1 - VŠ	25
VI/1 - Viš	19
V - SŠ	120
IV - KV	220
III,II- PK	560
I - NK	16
Skupaj	960

Konec maja letos pa nas je bilo 559 in sicer:

VII/1 - VŠ	23
VI/1 - Viš	25
V - SŠ	117
IV - KV	217
III,II- PK	558
I - NK	19
Skupaj 31.5.1983	959

V prvih petih mesecih letošnjega leta je sklenilo delovno razmerje 28 delavcev - praknino pa je delovno razmerje (ali pa jim miruje) 21 delavcev, kar kaže sledeča tabela:

	prišli	odšli
tehnični sektor :		
-obdelovalnica	11	7
-montaža	7	5
-vzdrževanje	1	2
-orodjarna	4	1
-TPP,OPP	1	1
razvojni sektor	-	1
sektor za kakovost	-	1
gospodarski sektor	2	2
splošni sektor	1	-
štabne službe	1	1
Skupaj	28	21

Od 21 delavcev, ki so prekinili delovno razmerje jih je:

- dalo izjave 3 (dva šla v

- upokojilo se jih je 8 (5 starostno, 3 invalid.)
- v JLA je odšlo 8
- disc.ukrep 1
- umrl 1

Prav tako smo imeli v petih mesecih letošnjega leta na proizvodnem delu ali na obvezni delovni praksi 38 učencev usmerjenega izobraževanja ali pa iz šole s prilagojenim programom:

- v montaži jih je bilo 17 učencev usmerjenega izobraževanja na obveznem proizvodnem delu,
- v obdelovalnici 9
- v planskem oddelku 3
- v servisno reklam. delavnici 5

Iz šole s prilagojenim programom iz Škofje Loke so bili na obvezni praksi 3 učenci v obdelovalnici. Na obvezni praksi pa je v orodjarni 1 naš štipendist.

Janez Skok

IZ DELA SAMOUPRAVNIH ORGANOV

Dne 3.6.1983 je bila 14. redna seja Poslovnega odbora, na kateri je bila obravnavana problematika nedoseganja plana prodaje na domačem trgu, zaradi česar je naša tovarna prišla v likvidnostne težave. Da bi proizvodnja vsaj v juniju stekla kolikor taliko normalno, morajo strokovne službe posvetiti temu problemu posebno pozornost. Da bi se v bodoče izognili takim izpadom proizvodnje, naj se pri izdelavi mesečnega plana upošteva naslednje:

1. Čeških sesalnikov naj se ne daje v plan, če sesalnih enot nismo poslali v EPH v zahtevanem roku. Tako se ve že vnaprej, da sesalnikov iz Češke ne bo v planiranem roku.
2. V plan naj se ne daje izdelkov, kateri materialno niso pokriti, ali pa, da nabava nima izgledov, da bi materiale do začetka izdelave tudi dobavila. Primer dušilk za sesalno enoto 493.3.423. Poznano je, kakšnega pomena je proizvodnja za italijansko firmo FERARI, sesalne enote pa ne bodo v celoti izdelane, ravno zaradi pomanjkanja dušilk. Nabava naj te dušilke takoj nabavi in naj zaradi izredne važnosti takoj pisмено odgovori, kako je s tem. Doseči bi morali tudi to, da bi planirali samo tiste proizvode, ki so materialno 100 % pokriti. Samo na ta način bo proizvodnja lahko normalno potekala. Zaživel bo pa lahko tudi GEORGA sistem, ki je ostal na začetku poti.
3. V plan naj se ne daje izdelkov, ki se takoj ne prodajo. Zagotovo nedarj ni čas, da bi delali za skladišča, ko pa še zahtevam prodaje komaj sledimo.
4. Gospodarski sektor naj poišče možnost nabave stikal še od kakšnega drugega proizvajalca, razvojni sektor pa naj skuša najti rešitev za

vgradnjo stikal Kant-Bux.

5. Razvojni in tehnični sektor naj skušata najti rešitev za poenotenje sesalnih enot za domači in AEG-jev sesalnik.
6. Da bi bil plan za mesec junij v celoti realiziran, naj vodstvu tehničnega in gospodarskega sektorja takoj pregledata možnost in smiselnost organizacije proizvodnje z režijskimi delavci.

Na 7. izredni seji Komisije za delovna razmerja in kadrovske zadeve, ki je bila 9.6.1983 so bili sprejeti sledeči sklepi:

1. Na skupnosti za zaposlovanje se objavijo naslednja prosta dela in naloge:
  - tajnica samoupravnih organov
  - lanser v montaži-2 izvajalca
  - skladiščni delavec-1 izvajalec
2. Na oglasni deski TOZD se objavijo prosta dela in naloge:
  - urejevalec v montaži-1 izvajalec
3. Delovno razmerje smo sklenili z naslednjimi delavci:
  - Rakovec Sonjo-v montažo
  - Ceferin Romanom-v obdeloval.

4. Delovno razmerje so prekinitili:
  - Tomašević Nikom-v orodjarno
  - Kavčič Mici - upokožitev
  - Markelj Jožica - upokožitev
  - Markelj Miro - izjava
  - Šturm Frančiška - izjava
  - Prevc Jure - izjava
  - Valentinčič Zoran - izjava
5. Izda se objava za počitniško delo od 8.8.1983 do 31.8.1984.

Komisija za delovna razmerja in kadrovske zadeve je imela 23.5.1983 svojo 15. redno sejo.

1. Delovno razmerje smo sklenili z naslednjimi delavci:
    - Potočnik Nevenko-v obdelovalnici
    - Benedičič Jolando - v obdelovalnici
    - Pegam Andrejo - v obdelovalnici
    - Šturm Olko - v montaži
    - Cvek Jano - v montaži
    - Justin Cvetko - v montaži
    - Primožič Valerijo - v montaži
- Komisija opozarja tehnični sektor in sektor kontrole kakovosti, da se s tem, ko so bile v montažo sprejete

Na seji Delavskega sveta - Foto: Pintar

4. nove delavke, čim prej reši problem kontrolork v montaži.

2. Delavno razmerje so prekini-
li:

- Dolenc Franc - upokojitev
- Šturm Marija - upokojitev

3. Komisija je obravnavala vlogo tov. Bljakčori Fatmira, s katero se prijavlja na objavljena prosta dela in naloge referenta I. stalne inventure. Ugotovljeno je bilo, da je bila vloga oddana prepozno, zato jo je v skladu s 17. členom Pravilnika o delovnih razmerjih TOZD, zavrnila.

4. Na oglas za študij ob delu so se javili:

- Špacapan Karmen - za elektromehanika
- Šturm Andreja - za elektromehanika
- Gartner Kristina - za elektromehanika

Delavski svet ISKRA TOZD Elektromotorji Železniki je imel 30.5.1983 svojo 12. redno sejo, na kateri je sprejel sledeče pomembnejše sklepe:

1. Sprejme se samoupravni sporazum o sovlaganju sredstev za izgradnjo tovarne TV barvnih katodnih cevi z Ei NiS.
2. Sprejme se samoupravni sporazum o svobodni menjavi dela med delavci TOZD in DSSS DO Široka potrošnja.
3. Sprejme se aneks k samoupravnemu sporazumu o združevanju sredstev za ureditev strojno kovinskih delavnic pri Šolskem centru za kovinarsko in avtomehaniško stroko v Škofji Loki.
4. Sprejme se pravilnik o ugotavljanju uspešnosti dela TOZD ISKRA Železniki, z naslednjimi dodatnimi sklepi:
  - a) Do konca septembra je treba izdelati ponovno vrednotenje vseh delokrogov v tovarni.
  - b) Do ugotovitve rezultatov ponovnega vrednotenja zahtevnosti posameznih del

in nalog, se ocena zahtevnosti dela ne spreminja.

- c) V smislu sklepa DS z dne 31.3.1983 se delavkam v končni kontroli in kontroli procesa prizna povprečna učinkovitost 1,25. Sklep velja od sklepa DS z dne 31.3.1983 do ponovnega vrednotenja zahtevnosti dela (do konca septembra).
  - d) Ugotavljanje uspešnosti dela na ravni skupine se v skladu z novim pravilnikom uporablja od takrat naprej, ko bodo znani rezultati gospodarjenja v prvem polletju.
  - e) Do takrat, ko bomo začeli uporabljati tudi merila za ugotavljanje uspešnosti dela na ravni skupine, v skladu s tem pravilnikom, se uporablja doseganje plana proizvodnje. Kot edini kriterij za ugotavljanje uspešnosti dela na ravni skupine. Velja za celotno tovarno v višini, ki je bila določena s stari pravilnikom.
5. Soglasno je bila sprejeta ponovna obrazložitev inventurnega stanja za leto 1982, ki sta jo za člane DS pripravila tov. Dolinar Igor, oec., in Pfačfar Matija.
  6. Sprejet je bil finančni načrt družbenopolitičnih organizacij DO Široka potrošnja za obdobje april 1983 - april 1984.
  7. Na predlog osnovne organizacije sindikata, je bil soglasno sprejet sklep o izplačilu regresa za letni dopust in sicer:
    - delavci z otroškimi dodatki 5.500.- din
    - delavci z OD do 12.000.- din - 5.500.- din
    - delavci z OD od 12.000.- do 16.000.- din - 5.000.- din
    - delavci z OD nad 16.000.- din - 4.700.- dinDo regresa so upravičeni tudi štipendisti v 3. letniku

poklicnih šol v višini 5.000.- din in delavci, ki so odšli v JLA ali so se iz JLA vrnili, pa po že sprejetih kriterijih.

8. Tov. Nastranova je člane Delavskega sveta seznanila o finančni nelikvidnosti naše tovarne, ki izhaja iz nedosežene realizacije prodaje na domačem trgu.

Jana Bertoncej

O DELU DISCIPLINSKE KOMISIJE

V naši temeljni organizaciji smo dne 18. in 19.1.1983 sprejeli na zborih delavcev Pravilnik o disciplinski in materialni odgovornosti delavcev. Pred tem smo problematiko kršitve delovne obveznosti in disciplinskega ukrepanja urejali v okviru Pravilnika o delovnih razmerjih, vendar se je pokazala potreba po sprejetju posebnega akta, ki bi celovito urejal dolžnosti in obveznosti delavcev na delo in v zvezi z delom, kršitve delovnih obveznosti, disciplinski postopek, disciplinske ukrepe ter odgovornost za povzročeno škodo. Novi pravilnik torej podrobno ureja delo disciplinske komisije. V tem članku pa bi želel posebej poudariti nekaj bistvenih stvari, ki jih moramo za olajšanje dela imeti pred očmi vsi delavci disciplinske komisije.

Pismeno pobudo za uvedbo disciplinskega postopka lahko da vsak delavec, ki izve za kršitev delovne obveznosti, zahtevo za uvedbo disciplinskega postopka pa lahko vložijo organi, naštetih v 25. členu Pravilnika o disciplinski in materialni odgovornosti delavcev. To so poleg že v zakonu naštetih organov

(delavskega sveta, individualnega poslovnega organa, organa samoupravne delavske kontrole itd.) tudi delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi TOZD ISKRA Železniki (vodje sektorjev). Ti organi torej lahko zahtevajo, da začne disciplinska komisija postopek zoper določenega delavca, medtem ko pa v primeru pobude za uvedbo disciplinskega postopka disciplinske komisije najprej preuči teže prijave in se nato odloči, ali bó, oziroma ne bo začela z disciplinskimi postopkom. Glede uvedbe disciplinskega postopka je treba posebej poudariti, da naj bodo pobude, oziroma zahteve čimbolj natančne, točne in hitre, saj le take omogočajo učinkovito izvedbo disciplinskega postopka. Prijave naj bodo posledica kršitve delovnih obveznosti, ne pa plod trenutne slabe volje in jeze, ki se kmalu ohladi, nato pa se menjajo navedbe v prijavi. Manjše konflikte je treba reševati v okviru oddelkov in sektorjev, kjer naj skrbijo za dobro in tovariško vzdušje, ki vodi tudi k boljšim poslovnim rezultatom.

Disciplinska komisija je v letu 1982 izrekla 18 disciplinskih ukrepov, od tega 10 opominov, 4 javne opomine, 4 pogojna prenehanja delovnega razmerja in eno prenehanje delovnega razmerja. Najbolj pogosto se pojavljajo kršitve delovnih obveznosti v zvezi z neopravičenimi izostanki iz dela, alkoholizmom in protipravno prisvojitvijo družbene lastnine. Pri reševanju teh primerov ima disciplinska komisija zelo težko in odgovorno delo, večkrat pa se srečuje tudi z nerazumevanjem določenih sredin, ki "niso zadovoljne" z izrečenimi ukrepi. Poudaril bi, da komisija odloča na podlagi zbranih dejstev in dokazov, pri odmeri ukrepov pa upošteva vse olajševalne in obteževalne okoliščine primera. Posebej odgovorno nalogo ima komisija ob izrekanju najstrožjega disciplin-

skega ukrepa - prenehanja delovnega razmerja, saj se zaveda daljnosežnosti posledic tega ukrepa. Prizadoti delavec izgubi status delavca v združenem delu, obenem pa ima ta ukrep tudi težke posledice na področju socialne varnosti prizadetega delavca. Delavec, katerega je izrečen ukrep prenehanja delovnega razmerja, namreč nima položaja "brezposelne osebe" na podlagi Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti, ker je po svoji krivdi brez dela, to pa pomeni, da tudi ne more uveljavljati pravice do denarnega nadomestila za primer brezposelnosti. Zaradi takih posledic je torej razumljivo, da disciplinska komisija izreče ukrep prenehanja delovnega razmerja samo v primerih najhujših kršitev delovnih obveznosti. Ukrep prenehanja delovnega razmerja se izreče za neopravičen izostanek z dela 5 zaporednih delovnih dni, oziroma 5 delovnih dni v razdobju 6 mesecev. Za druge hujše kršitve delovnih obveznosti pa se lahko izreče ukrep prenehanja delovnega razmerja pod pogojem, da je kršitev tako huda, da se z njo povzročajo motnje pri opravljanju del oziroma nalog, torej onemogoča ali otežuje delo drugih delavcev ali kako drugače moti delovni proces.

Marjan Thaler, dipl. iur.

SINDIKAT IN USMERJENO IZOBRAŽEVANJE

Predsedstvo republiškega sveta ZSS je na eni zadnjih sej obravnavalo tudi nekatera pereča vprašanja usmerjenega izobraževanja. Informacija, ki jo je pripravil svet za vprašanja izobraževanja, znanosti in kulture, dopolnjena z razpravo na predsedstvu, bo služila kot podlaga za razpravo v sindikalnih organizacijah. Republiški svet bo na eni jesenskih sej celoviteje obravnaval usmerjeno izobraževanje in naloge zveze sindikatov.

Sindikalne organizacije se pri svojem delu srečujejo predvsem z naslednjimi vprašanji usmerjenega izobraževanja: prizvodno delo in delovna praksa učencev, usposabljanje za samostojno opravljanje dela v ozdih po končanem usmerjenem izobraževanju, kadrovske štipendiranje in izobraževanje ob delu ter iz dela.

Kar zadeva proizvodno delo in usmerjeno izobraževanje, je nerešen problem nagrajevanje. Zakon o usmerjenem izobraževanju govori o nagradi v skladu z delovnim prispevkom, praksa v ozdih pa je dokaj različna. Tudi tam, kjer so učencem dali denarno nagrado, nimajo meril, tako da nagrada ni vedno ustrezala delovnemu prispevku učencev.

Predlog enotnih meril že obstaja. Izobraževalna skupnost Slovenije skupaj s posebnimi izobraževalnimi skupnostmi pa se o njem še ni izrekla.

Neurejeno je tudi nagrajevanje delavcev, ki imajo določene obveznosti v zvezi z usposabljanjem mladine. Obveznosti največkrat niso sestavni del njihovih opisov del in nalog, tako da niso upoštewane pri oblikovanju njihovih osebnih dohodkov.

Poseben problem pa je delovna praksa v družbeni dejavnostih, ker ni povsod del planov ustreznih samoupravnih interesnih skupnosti.

In ne nazadnje - tudi sodelovanje šol in ozdov pri izvajanju proizvodnega dela in delovne prakse ni ravno blesteče. Od tega da ni dobrega sodelovanja pri izdelavi učnih načrtov za proizvodno delo, do tega, da šole menijo, da učence v ozdih premalo usposabljaajo za delo, preveč pa jih navajajo delati.

Torej kopica še neurejenih razmerij, kjer naj tudi sindikat kot politična organizacija prispeva k bolj ustreznemu proizvodnemu usposabljanju učencev srednjega usmerjenega izobraževanja.

Novost v usmerjenem izobraževanju je usposabljanje za samostojno opravljanje dela v ozdu po končanem izobraževanju. V ozdih morajo pripraviti ustrezne programe usposabljanja za tiste učence, ki bodo letos zaključili dvoletno usmerjeno izobraževanje, usposobiti mentorje in zagotoviti materialna sredstva. Učenci po zaključenem usmerjenem izobraževanju niso usposobljeni za samostojno opravljanje dela. Progra-

mi in mentorska pomoč naj bi omogočili, da bodo mladi delavci dobili ustrezna praktična znanja in druge vednosti ter znanja, potrebna za uspešno opravljanje dela in samoupravljanje. Po izkušnjah sodeč pristojni strokovni delavci v ozdih ne poznajo dovolj natančno vzgojno-izobraževalnih programov in zato tudi ne vedo, kaj učenci po končanem šolanju morajo pridobiti med usposabljanjem. Delavske univerze bodo zato pripravile informativno-izobraževalne seminarje za organizatorje pripravništva v ozdih.

Po opaznem upadanju kadrovskih štipendij v preteklih dveh letih je za šolsko leto 83/84 razpisanih nekoliko več kadrovskih štipendij. Tako družbena opredelitev, da so štipendije iz združenih sredstev samo prehodna oblika in da je treba postopno povečati število kadrovskih štipendij, spet praktično dobiva na veljavi.

Ponekod se še pojavljajo neskladja, tako da je za nekatere usmeritve razpisanih več kadrovskih štipendij, kot pa je obseg vpisa, za nekatere druge usmeritve pa štipendij skorajda ni. Vprašanje obsega vpisa in kadrovskih štipendij bi gotovo mo-

rali obravnavati povezano, tako pa je videti, kot da o eni stvari odločajo eni, o drugi pa drugi.

Problem je tudi kadrovske štipendiranje v družbenih dejavnostih. Pregled razpisanih štipendij kaže, da v teh dejavnostih ne skrbijo niti za enostavno kadrovske reprodukcije.

Zaskrbnjujoč je tudi vpis ob delu v vzgojno-izobraževalne programe za šolsko leto 83/84. Ta že nekaj let ne narašča, ampak celo upada. Ozdi so sicer za izobraževanje svojih delavcev načelno zainteresirani, praktičnih spodbud pa kot da ni. Res pa je tudi, da se delavci za izobraževanje ob delu in iz dela premalo odločajo zaradi izpopolnjevanja v osnovnem poklicu, večkrat gre za tako imenovani beg iz proizvodnih poklicev v neproizvodne. Le v redkih ozdih vsako leto objavljajo razpise za izobraževanje. Sedaj je čas za te razpise. Sindikat naj zahteva ugotavljanje kadrovske-izobraževalnih potreb in na njihovi podlagi razpis za izobraževanje ob delu in iz dela. Posebna pozornost naj velja delavcem, ki nimajo končane osnovne šole.

Bodoči strokovnjaki - Foto: Pintar

M.K.

TRDNJEJŠA SOCIALNA VARNOST LE NA PODLAGI BOLJŠEGA GOSPODARJENJA

Že ob obravnavi zaključnih računov za leto 1982, potem pa tudi na 4. seji republiškega sveta Zveze sindikatov glovenije se je jasno pokazalo, da za večino delavcev ni nobenega dvoma o tem, da sta od boljšega dela in smotrnejšega gospodarjenja z družbenim sredstvi odvisna tudi njihov osebni standard in socialna varnost. Prav zaradi tega so se tako ob obravnavi zaključnih računov in na seji republiškega sveta ZSS, ki je obravnavala družbenoekonomski položaj delavcev in zagotavljanje njihove socialne varnosti, zelo določno izkristalizirale vse tiste slabosti, nedoslednosti in napake, ki boljšega dela in gospodarjenja ne spodbujajo. Naštetimo samo glavne: administrativni posegi, ki vplivajo na pogoje gospodarjenja, njihovo stalno spreminjanje - vse to ne samo da ne zagotavlja dolgoročnejših ekonomskih spodbud, ampak tudi objektivno potiska samoupravno odločanje delavcev v ozadje oz. omejuje njihove pristojnosti. Skokovito naraščanje cen in inflacija pa odločujoče vplivata na zmanjševanje realnih osebnih dohodkov, prav tako pa ne spodbujata dobrega gospodarjenja in poslovnosti in sta večkrat tudi objektivni razlog za izgube.

Razprave o osebnih dohodkih, ki so v sindikatu v zadnjem času večkrat v ospredju, so pokazale, podobno pa tudi večina protestnih prekinitev dela, da so osebni dohodki tista kategorija, kjer se najbolj neposredno in v končni posledici kažejo vse slabosti in nepravilnosti. Ob opozorilu o večjem padcu realnih osebnih dohodkov od resolucijsko načrtovanega pa so vse bolj glasne zahteve, da je treba čim hitreje in dosledno dodeliti in izpelja-

ti nagrajevanje po delu in rezultatih dela.

V sindikatu ne moremo biti gluhi za kritike, češ da veljavna družbena merila (letne usmeritve) za rast sredstev za OD niso spodbujevalna, saj linearne rešitve prizadenejo predvsem delavce tistih ozdov, ki so v preteklosti ravnali gospodarno. Prav tako ni sprejemljivo, da delavci v nekaterih ozdih, ki v okviru normalnih delovnih obveznosti svoje delo uspešno opravljajo, dobijo za to delo nižji OD od zajamčenega.

Na 4. seji republiškega sveta ZSS so opozorili na slabosti in težave ter sprejeli usmeritve ZSS za gospodarjenje in zagotavljanje socialne varnosti delavcev. Stališča, priporočila in predlogi v teh usmeritvah so deloma namenjeni pristojnim republiškim in zveznim organom, ki predlagajo in sprejemajo ekonomske ukrepe, s katerimi moramo zagotoviti bolj usklajene in trdnje pogoje gospodarjenja

ter boljši družbenoekonomski položaj delavcev. Gre tako za spoštovanje in uresničevanje resolucije za letošnje leto na vseh ravneh in področjih in za program stabilizacije cen v letošnjem letu, ki je pogoj, da bo republiški svet ZSS dal soglasje k posameznim upravičenim predlogom za podražitev. Zmanjševanje porabe, tako v občini, republiki in zvezi, je nujno. Zato tudi davčna politika ne more biti zgolj v funkciji zbiranja sredstev za financiranje proračunov družbenopolitičnih skupnosti. Republiški svet ZSS je odboru udeležencev dogovora o družbeni usmeritvi razporejanja dohodka v letu 1983 predlagal, naj na podlagi podatkov za prvo trimesečje prouči določila dogovora ter predlaga spremembe in dopolnitve, ki bodo spodbujale večjo proizvodnjo, produktivnost in izvoz.

Republiški svet je ugotovil, da sedanji način ugotavljanja višine z zakonom zajamčenega osebnega dohodka ne ostreza gibanjem življenjskih stroškov med letom, zato je predlagal spremembo zakona o zajamčenem osebnem dohodku.

Večji del stališč, opozoril, priporočil pa bo mogoče uveljaviti,

Denar, denar ... - Foto: Pintar

KAKO SE VOZIMO NA DELO

če jih bodo zavestno zagovarjali na jamoupravnih organih in se zanje borili vsaj sindikalni aktivisti. Še vedno so aktualna stališča iz lanskoletnega pisma republiškega sveta ZSS osnovnim organizacijam ZS. Kar zadeva zvišanje cen proizvodov in storitev, naj v sindikalnih organizacijah stalno spremljajo pobude za podražitve v svojih ozdih. Vsako povišanje - naj vztrajajo sindikalne organizacije - morajo obravnavati samoupravni organi na podlagi razčlemba produktivnosti in stroškov ter predloga za zmanjševanje stroškov. Osnovne organizacije najpodprejo le take podražitve, ki bodo dejansko prispevale k odpravi cenovnih nesorazmerij.

V organizacijah združenega dela, kjer veliko delavcev prejema nizke ali celo zajamčene OD, naj osnovne organizacije sindikata skupaj s samoupravnimi organi ocenijo pogoje za pridobivanje dohodka v celotnem ozdu. Prav tako velja, naj ocenijo razmere v tistih ozdih, s katerimi združujejo delo in sredstva. V ozdu, ki dosega normalne delovne rezultate, ne bi smel nihče prejemanj nižjega OD od zajamčenega, zato morajo osnovne organizacije sproti spremljati uresničevanje določil zakona v svojih ozdih.

Kar pa zadeva naložbe, morajo osnovne organizacije od poslovodnih organov zahtevati, da predložijo analize o upravičenosti in smotrnosti naložb, tako preteklih kot sedanjih, in na tej podlagi oceniti odgovornost predlagateljev. Naložbe so seveda samo del rezultatov gospodarjenja. Sprotno spremljanje vseh rezultatov po trimesečjih, posebej pa po devetih mesecih - saj so ti podlaga za pripravo plana za prihodnje leto, je nadaljnja naloga osnovnih organizacij ZS in njihovih konferenc ter koordinacijskih odborov.

Zaradi naraščajočih izgub je pomembno, da bodo sindikalne or-

ganizacije in organi delavce spodbujali k pravočasnemu ugotavljanju in odpravljanju motenj v gospodarjenju ter k dohodkovnemu povezovanju proizvodno in tehnološko odvisnih ozdov. Če pa do izgube pride, pa bodo sindikati ob obravnavi sanacijskih programov zlasti pozorni na celovitost in kakovost programov ter ali zagotavljajo materialno in socialno varnost delavcev. Sindikalne organizacije naj se v ozdih, ki so poslovali z izgubo zavzamejo, da bodo proučili dohodkovne odnose, odnose vzajemnosti in solidarnosti ter odnose skupnega rizika v poslovanju in pokrivanju izgub. Za to pa naj zahtevajo ustrezne spremembe in dopolnitve samoupravnih splošnih aktov. Osební dohodki v ozdih z izgubo pa naj bodo kolikor mogoče odvisni od uspešnosti uresničevanja sanacijskega programa.

Hkrati s spodbujanjem za boljše delo pa čaka pri zagotavljanju socialne varnosti delavcev sindikat še nekaj nalog. Ustrezna organizacija in usposobljenost kadrovske-socialnih služb v ozdih je nujen pogoj, da bi lahko redno spremljali socialno in materialno stanje delavcev in njihovih družin. Tudi sklad skupne porabe bo treba (čeprav ga ponekod niti oblikovati ne morejo) deliti kar najbolj diferencirano. Občasne oblike solidarnostne pomoči iz tega sklada pa naj bodo bolj izjema kot pravilo. V interesnih skupnostih pa bi veljalo preveriti merila in cenzuse - zaradi poenotenja vseh vrst družbenih pomoči. Poenotenje meril je namreč pogoj za uveljavitev skupne enotne evidence prejemnikov socialno-varstvenih pomoči.

M.K.

Večina naših delavcev je vezana na vsakodnevni prevoz na delo. Vozne relacije so raztresene na celotnem področju Selške doline, od Škofje Loke do Šorice. Z organizacijo prevozov smo približali tovarno tudi najbolj oddaljenim vasem in tako našim delavcem, ki živijo tam, prihranili nekažurno vsakodnevno peščenje v dolino. Tako razvejana mreža prevozov pa zahteva dobro organizacijo le teh.

Poglejmo, kaj delavci pričakujemo od vsakodnevnega prevoza. Nismo zahtevni, saj vemo, da ne v času stabilizacijskih prizadevanj verjetno ne bomo vozili z luksuznimi avtobusi ali kombiji. Želimo kulturnen odnos voznika do potnikov, odpravo prenatrpanosti, čiste avtobuse in tako vzdrževane, da zaradi okvar ne pride do zastojev ali celo neareč na cesti. Zahtevamo pa tudi takšen vozni red, da bodo odgovarjali večini. Ta večina pa smo mi delavci in naše zahteve bi se morale bolj upoštevati.

Pripoved si malo popestrimo z nekaj primeri, ki so se pripetili na relaciji delavskega prevoza Škofja Loka - Železniki.

Poseben odstavek zasluži že sam čas odhoda iz Škofje Loke ob 6¹⁰. Verjetno ni vseeno, da zaradi tako postavljenega časa odhoda vstajamo 15 minut prej, kot bi bilo potrebno, saj smo v tovarni že ob 6³⁵. Večkrat smo prevozniku posredovali pripombo glede odhoda avtobusa, toda do sedaj je bilo vse zaman. Ne vem, zakaj lahko ta isti avtobus pozneje čaka na Zalem logu pol ure, da se vrne v Škofjo Loko, saj bi lahko odpeljal iz Škofje Loke ob 6²⁵. V tem primeru gre verjetno za trmasto vztrajanje

nekaterih posameznikov na obstoječem stanju, saj ti niso sposobni narediti koraka naprej in ustreči želji večine.

Drug problem predstavlja prenatrpanost avtobusov. Ta je v zadnjem času vse pogostejša. Znano je, da se je v preteklih letih precej delavcev vozilo na delo s svojimi avtomobili. Po podražitvi bencina in uvedbi bencinskih bonov, je večina le teh prešla na javna prevozna sredstva. Toda to še zdaleč ni izgovor za gneče na avtobusih. Dovolj je bilo časa za ustrezno reorganizacijo prevoznikov, saj ima naša družba z manjšo porabo goriva samo korist. Pri tem je zanimiva tudi ekonomska plat prenatrpanosti avtobusov. Tovar na plača za svoje delavce kompleten avtobus. Na račun tega pa se vozijo z njimi tudi gradbeni in gozdni delavci, pa še nekateri. Saj ne bi nihče rekel, če bi lahko vsakdo kulturo sedel. Tako se pa dogaja, da že delavci, ki vstopajo v Podlubniku, morajo stati. Pri tem se človek vprašuje, ali dogovori in pogodbe veljajo samo enostransko, druga stran pa jih lahko hlandno ignorira iz dneva v dan.

V takšnih gnečah tudi šoferjem ni lahko, saj lahko hipoma pustijo živci na obeh straneh. Šofer avtobusa pa bi moral, kljub včasih neznosnim razmeram pomisliti, da ima v avtobusu ljudi in ne živino.

To je bilo nekaj besed o naših vsakodnevnih prevozi na delo. Na drugih relacijah so pripetljaji verjetno drugačni. Vse to naj zaključim z mislijo, da je potrebno delavcu - vozaču omogočiti kulturnejši prevoz. Ne sme se dogajati, da so delavci utrujeni na delovnih mestih že od same vožnje.

Janez Hostnik, ing.

LIKOVNE RAZSTAVE

Likovni kritik - Andrej Pavlovec odvarja rasstavo - Foto: Polajnar

Število ljubiteljskih likovnikov se je do danes povzpelo že nad 900. To so likovniki, ki organizirano delujejo v okoli tridesetih likovnih društvih ali skupinah v okrilju ZKOS ali v delovnih organizacijah. To naravnost presenetljivo visoko število pa lahko mirno primerjamo s prav tako visokim številom likovnikov amaterjev v občini Škofja Loka, kjer deluje več kot trideset slikarjev in kiparjev. Delujejo v treh središčih: v Škof-

ji Loki, v Žireh in v Železnikih. Prav v Železnikih je k dvigu kvalitete rasti pripeljala predvsem profesionalna raven voditelja likovne skupine. Akademsko izobražen slikar ima v šoli pridobljeno znanje, ki ga kot mentor lahko posreduje amaterju, ki ga potrebuje in dokler ga potrebuje. Iz tega zornega kota je tudi opazno, da znanje sicer prispeva k dvigu likovne kvalitete, vendar pa ni dovolj samo znanje. Za kvaliteto li-

Izvajalci programa - Foto: Polajnar

kovno delovanje je potrebna še bolj naravna nadarjenost in predvsem potreba po likovnem izražanju. K vsemu je treba dodati še naravno željo postaviti svoj likovni izdelek na ogled. Vsaakdo si namreč želi, da bi v delu, v katerem je sam užival, uživali tudi drugi. Zatorej ni nič čudnega, če likovna skupina ISKRE prireja po več razstav na leto. Vprašljivo je samo, ali je možno pri pogostnejšem razstavljanju vedno nastaviti kvaliteto na najvišje raven in biti vedno sveže prodoren.

Prav zato moramo ob večkratnem gledanju razstav, na katerih se pojavljajo vedno ista imena, biti še posebno pozorni na vsak še tako majhen premik v snovnih članov likovne skupine ISKRA Železniki. Dela članov te likovne skupine smo opazovali jeseni leta 1982 na razstavi v Železnikih, nato letos pred nekaj meseci na razstavi v Škofji Loki (ta razstava je bila prenešana tudi na Jesenice). In kaj lahko rečemo o spremembah in kvalitetnih nihanjih tokrat ob tej majski razstavi? Razstavljalci skrbijo za svežino: le nekaj del je z razstave v Škofji Loki a vsa so nova v primerjavi z jesensko razstavo v Železnikih, kar je treba poštvaliti. Zaradi raznih vzrokov se razstave niso

udeležili Snežna Taler, Rafko Primožič in Štefan Bertonec. Razveseljivo je, da se na pričujoči razstavi srečujemo tudi z novimi imeni - nova člana sta Janko Bešter in Jože Gostinčar. Seveda sodelujejo tudi stari znanci: Matevž Jenštrle, Mirko Polajnar, Franc Rant, Jožica Rejec, Lojze Tarfila in Stane Zgaga. Nato nam razstava ponuja zanimivo dejstvo, da je krajinarstvo še vedno na prvem mestu zanimanja, ki je manjše za tihožitje in najmanjše za portret. Takšne ugotovitve veljajo za vse tovrstne razstave širom Slovenije, kar pomeni, da se v tem pogledu člani likovne skupine ISKRA ne ločijo dosti od ostale ljubiteljske likovne tvornosti. Toda pozoren motrilec bo le opazil nekaj novega: če je še pred kratkim uporabljal pastele eden, se je te tehnike lotilo tokrat že več slikarjev. Slikanje v olju in akvarelu je ostalo vedno značilno za večino.

In kvaliteta? Ob tem vprašanju moramo le ugotoviti določene premike, da pa se v tako kratkem času ne more povsem izkristalizirati, oz. da bi bila očitneje izkazana. Vsekakor pa je kvaliteta razstave na ravni, ki smo je bili vajeni doslej. Zato slikarjem zaželimo, da bi

s trdim delom in porobljeni v študij likovne problematike prišli do uspeha.

Andrej Pavlovec

KAKO BI SVETU PREDSTAVILA SVOJ DOMAČI KRAJ ?

Kako bi svetu predstavila svoj domači kraj?

Doma sem v Železnikih. Stari del Železnikov sestavljajo tri gručehiš: Racovnik, na desnem bregu Sore in na začetku nekdanjega trga, Trnje, na levem bregu s jedrom pri cerkvi in Na Plavžu, kjer še danes stoji plavž. Stari del Železnikov je ena sama žlebasta dolina, ki jo iz vseh strani zapirajo strmi hribi. Stari plavž, sledovi nekdanjih vodnih strug in pomanjkanje polja pa dajejo kraju še poseben značaj, ki nam poleg imena kraja razodeva, da je tod stoletja gospodovalo železarstvo.

V 17. stoletju sta bila v Železnikih dva plavža, dve večji in pet manjših fužin s kladivi na vodni pogon in cela vrsta vigenjcev. Takrat so se skoraj vsi ukvarjali z železarstvom in oglarstvom. V teh skromnih delavnicah so ljudje delali noč in dan ne glede na spol. Ženske so nosile na delo otroke in jih tam tudi hranile. Hrano so kuhale kar ob ognju v vigenjcih. Vsi so imeli ogromno dela, zaslužek pa je bil boren.

Rudo bobovec so kopali po Kovaškem vrhu, v Smolevi in v okolici Dražgoš. Oglje pa so kmetje kuhali po okoliških gozdovih. Pri mehovich so možje poganjali meh, drugi so tolkli železo, spet

V galeriji muzeja - Foto: Polajnar

tretji so vozili s konjsko vprego. Rudo so talili v plavžih. Tam so možje izmenično metali oglje v gorečo peč. Fužinarji so prodajali žebelje v Italijo.

V prejšnjem stoletju je začelo železarstvo v Železnikih naglo propadati. V začetku tega stoletja pa je popolnoma propadlo in Železniki so životarili, dokler jih ni iz tega prebudila žaga na parni pogon v Dašnjici in hiter razmak kovinske industrije. V kraju so zrastle nova naselja: Log, Otoki, Kres. V zadnjih dvajsetih letih pa so se Železniki razvili v lepo, moderno mesto. Zrasle so nove tovarne, bloki, stolpnice, bazen, pošta .... Obnovili so tudi več starih hiš, žal, marsikje na škodo imenitne zgodovinske podobe kraja. Vendar je nekdanja veljava in imenitnost še vidna marsikje v lepi starinski arhitekturi, oknih z rožanci, mrežami in polknicami.

Fužin in vigenjcev že davno ni več v Železnikih, a plavž še vedno, to pa je le nem plavž, v katerem je že davno ugasnil močični ogenj. Staro žago pa sedaj

nadomešča tovarna pohištva Alples.

O vsem tem govore zgodovinski podatki, najboljši dokaz temu pa je kar lepa zbirka predmetov, orodij, izdelkov, maket, in slikovnega materiala, zbranega v našem muzeju.

V Železnikih smo ponosni, da imamo tako pestro in zanimivo zgodovinsko preteklost.

Rihtaršič Damjana, B.r.

SLOVO

Odšla si, kot izgine sončni žarek,
ki spusti se za goro.

Odšla si kot oblak,
ki spreminja se v temo.

Odšla si kot dobra misel,
ki se v srcu izgubi.

Odšla si kot dober človek,
ki zdaj je in ga več ni.

Odšla si ...

A jaz ostal sem sam
kot žarek, oblak, dobra misel
in dober človek ...

Ah vrni se, zakaaj te več ni?...

T.L.

Avtor članka - Rihtaršič Damjana - Foto: Pinter

Slovo - Foto: Tolar

TRETJE DELAVSKE ŠPORTNE IGRE V ŠKOFJI LOKI

Čeprav so nastopi na občinskih delavskih športnih igrah že kar malo pozabljeni, bom vseeno poizkusil po prejetju uradnih rezultatov analizirati dosežene uspehe naše tovarne na tem zanimivem in izredno dobro organiziranem tekmovanju.

Glade na število sodelujočih delovnih organizacij in ekip, smo z doseženim tretjim mestom pri moških in petim mestom pri ženskah lahko zelo zadovoljeni. Da je bila letos konkurenca dosti večja, pove podatek. Lansko leto se je tekmovanja udeležilo 166 ekip, letos pa kar 222 ekip. Alples je lansko leto nastopal samo v treh disciplinah, letos v vseh. Vendar smo se v dosti hujši konkurenci pri ženskah povzpeli z devetega na peto mesto, pri moških pa smo zdrenili za eno mesto nazaj. Prehitel nas je Alples, ker je imel popolno zastopstvo, nam pa je manjkal zaradi nešportnega odnosa nekaterih, nastop v plavanju.

Najboljše se je v posameznih disciplinah odrezala ekipa moških v

keglanju, ki je zasedla 1. mesto med 35 nastopajočimi ekipami in ekipa odbojke pri ženskah, ki je tudi zasedla 1. mesto med osmimi nastopajočimi ekipami.

Moško ekipo v keglanju so zastopali:

Gaser Franc
Gaser Mirko
Košmelj Jože
Prezelj Franc

Ekipo odbojke so sestavljale:

Tarfila Marica
Mohorič Minka
Fajfar Majda
Tolar Nada
Eržen Ivanka
Gartner Nuša
Leben Mira
Benedičič Dragica

Ostale uvrstitve v posameznih disciplinah so sledeče:

Moški:

odbojka-2. mesto med 16. ekipami,
nam. tenis-7. mesto med 18. ekipami,
streljanje-15. mesto med 19. ekipami,
šah-9. mesto med 14. ekipami,

vlečenje vrvi-3. mesto med 13. ekipami,
ekipni tek-4. mesto med 12. ekipami.

Ženske:

namizni tenis: 3. mesto med 9. ekipami,
ekipni tek: 6. mesto med 9. ekipami,
streljanje: 7. mesto med 14. ekipami,
kegljanje: 24. mesto med 25. ekipami,
plavanje: 8. mesto med 10. ekipami,
vlečenje vrvi: 3. mesto med 9. ekipami.

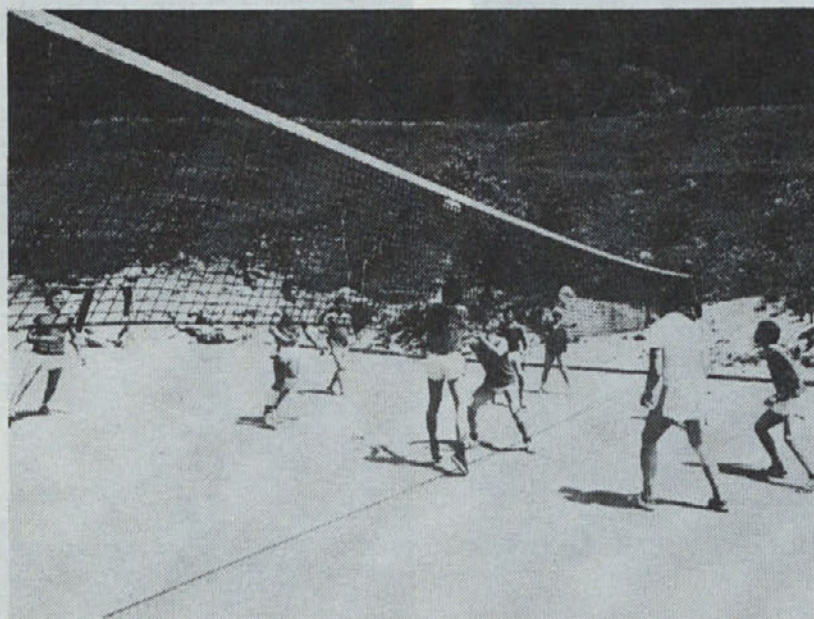
Kerbo naslednje leto na delavskih igrah še večja udeležba in konkurenca še hujša, bomo morali, če bomo hoteli napredovati ali vsaj obdržati letošnje uvrstitve, poskrbeti, da bomo v slabše uvrščenih disciplinah izboljšali kvaliteto tekmovalcev.

To bomo dosegli s tem:

1. da organiziramo vsaj enkrat na teden rekreacijski trening,
2. da že kvalitetne igralce, kateri so v tovarni, pa se jim ne zdi vredno zastopati tovarno, pritegnemo v tekmovanja,
3. da z organizacijo prvenstva tovarne v posameznih disciplinah ugotovimo, kateri nas bodo najboljše zastopali na tekmovanjih.

Da so prvenstva tovarne v posameznih disciplinah potrebna, pove podatek, da bi z rezultati prvih treh uvrščenih na strelskem tekmovanju zasedli na delavskih igrah šesto mesto, namesto petnajstega mesta.

Razpredelnica uvrstitev delovnih organizacij na delavskih igrah z doseženimi točkami:

Motiv iz iger - Foto: Polajnar

EKIPNI VRSTNI RED - M O Š K I

DOSEŽENO MESTO	DELOVNA ORGANIZACIJA	Odbojka	Namizni tenis	Keglanje	Streljanje	Vlečenje vrvi	Ekipni tek	Šah	Plavanje	SEŠTEVEK TOČK
1.	LTH	100	100	90,1	60,0	80,8	100	100	76,0	706,9
2.	ALPLES	17,5	21,6	81,1	71,2	100	73,8	10,7	100	481,9
3.	ISKRA ŽELEZNIKI	82,4	36,1	100	9,3	65,2	50,8	19,7	x	363,5
4.	JELOVICA	21,3	84,4	59,3	25,7	18,1	10,4	66,6	25,3	311,1
5.	CENTER SLEPIH	56,0	42,7	8,1	100	24,3	13,1	16,1	x	270,3
6.	CUI BORIS ZIHERL	46,1	25,7	20,8	36,1	42,5	25,8	x	57,7	254,7
7.	SGP TEHNIK	x	18,3	53,4	30,4	52,7	63,6	x	14,6	233,0
8.	EGP	67,9	71,2	28,5	13,0	22,4	x	8,8	x	211,8
9.	GORENJSKA PREDILNICA	11,9	60,0	31,7	42,7	14,6	20,6	20,6	11,1	205,7
10.	SKUPŠČINA OBČINE	31,3	15,4	5,4	84,4	9,5	8,5	x	19,2	168,5
11.	TERMIKA	9,8	30,4	73,1	7,8	x	x	x	36,2	157,3
12.	ABC LOKA	6,7	11,0	39,0	15,4	7,7	16,4	x	x	96,2
13.	ALPETOUR ERC	38,0	x	43,3	11,0	x	x	x	x	92,3
14.	GRADIS	x	9,3	2,9	50,7	27,7	x	x	x	90,6
15.	ALPETOUR DSSS	x	7,8	x	x	x	x	81,6	x	89,4
16.	TEHTNICA	x	x	65,8	x	x	x	x	x	65,8
17.	POSTAJA MILICE	14,5	13,0	4,4	18,3	11,8	x	x	x	61,9
18.	DELAVCI PRIVAT.SEK.	x	x	48,1	x	x	x	x	x	48,1
19.	ZDRAVSTVENI DOM	8,1	x	3,9	x	x	x	x	33,3	45,3
20.	ORRTNIK	x	x	25,7	x	x	x	x	x	25,7
21.	ALPINA	x	x	x	x	x	x	24,1	x	24,1
22.	TERMOPOL	x	x	3,2	5,6	x	x	7,1	x	15,9
23.	RUŽV	x	x	13,7	x	x	x	x	x	13,7
24.	KLADIVAR	x	6,6	4,8	x	x	x	x	x	11,4
25.	VARNOST	x	x	10,0	x	x	x	x	x	10,0
26.	KŽK MESOIZDELKI	x	x	9,0	x	x	x	x	x	9,0
27.	POLIKS	x	x	3,5	x	x	x	x	x	3,5

EKIPNI VRSTNI RED - Ž E N S K E

Doseženo mesto	DELOVNA ORGANIZACIJA	Odbojka	Namizni tenis	Keglanje	Streljanje	Ekipni tek	Plavanje	Vlečenje vrvi	SEŠTEVEK TOČK
1.	LTH	55,2	11,1	58,5	52,7	100,0	100,0	43,9	421,4
2.	JELOVICA	74,3	33,3	76,5	42,5	55,2	46,4	33,3	361,5
3.	ZDRAVSTVENI DOM	41,0	100,0	20,0	18,1	74,3	59,9	14,6	327,9
4.	CENTER SLEPIH	30,5	14,6	44,7	80,8	41,0	x	100,0	311,6
5.	ISKRA ŽELEZNIKI	100,0	57,7	4,6	27,7	22,6	16,7	57,7	287,0
6.	GORENJSKA PREDILNICA	x	76,0	100,0	x	12,5	21,5	x	210,0
7.	SO SKOFJA LOKA	22,6	43,9	11,7	7,7	16,8	35,9	19,2	157,8
8.	VZGOJNO VARSTV. ORG.	12,5	x	22,9	11,8	x	77,4	11,1	135,7
9.	KROJ	x	x	51,1	x	x	x	76,0	127,1
10.	ALPETOUR ERC	x	x	87,4	x	x	x	25,3	112,7
11.	GRADIS	x	x	x	100,0	x	x	x	100,0
12.	ALPLES	x	25,3	34,2	36,2	x	x	x	95,7
13.	ABC LOKA	16,8	19,2	6,0	9,5	30,5	x	x	82,0
14.	ALPINA	x	x	x	65,2	x	10,0	x	75,2
15.	SGP TEHNIK	x	x	13,4	x	x	x	x	13,4
16.	EGP	x	x	10,2	x	x	x	x	10,2
17.	RUŽV	x	x	4,0	x	x	x	x	4,2

PRVENSTVA TOVARNE

Streljanje je bilo 16. junija na kopališču. Udeležilo se ga je 20 strelcev in 5 strelk naše tovarne. Prvi trije uvrščeni so prejeli kolajne. Izžrebanih pa je bilo 12 praktičnih nagrad.

1.	Košmelj Jože	517
2.	Šmid Zvone	514
3.	Gaser Franc	507
4.	Bertoncelj Bojan	464
5.	Prezelj Franc	463
6.	Valentinčič Zdravko	456
7.	Šturm Dare	435
8.	Šturm Jure	425
9.	Vidic Hubert	421
10.	Kemperle Miha	404
11.	Krek Franc	402
12.	Kemperle Beno	383
13.	Mohorič Viko	375
14.	Trojler Lojze	374

Keglanje je bilo 8. maja pri Meru. Udeležilo se ga je 23 delavcev in delavk naše tovarne. Prvi trije pri moških in pri ženskah so prejeli kolajne. Izžrebanih je bilo 10 nagrad.

REZULTATI PRVENSTVA OSNOVNE ORGANIZACIJE SINDIKATA ISKRA ŽELEZNIKI V KEGLANJU

Moški: 100 lučajev
Mesto: Ime in priimek

štev. podrtih kegljev

15.	Gartner Miha	370
16.	Fajfar Tine	359
17.	Lotrič Rafko	354
	Mauser Maks	354
19.	Primožič Bojan	323
20.	Rakovec Janez	314

Ženske: 50 lučajev

1.	Čufer Irena	161
2.	Kosem Vlasta	148
3.	Benedičič Dragica	135

REZULTATI PRVENSTVA OOS V STRELJANJU Z ZRAČNO PUŠKO

1.	Možina Boštjan	159 krog.
2.	Prezelj Franc	149
3.	Gartner Miha	149
4.	Tolar Miran	147
5.	Vidic Hubert	147
6.	Rant Tonko	139
7.	Ozebek Tone	137
8.	Bernik Lovro	129
9.	Fajfar Tine	125
10.	Kemperle Beno	122
11.	Šturm Dare	121
12.	Šinkovec Ciril	113
13.	Kokl Vlado	112
14.	Benedičič Štefan	104
15.	Benedičič Tone	98
16.	Korošak Silvo	94
17.	Mahmutović Fikret	89
18.	Trojler Stane	86
19.	Triler Janez	73

Ženske:

1.	Gartner Krista	143
2.	Mesec Mojca	128
3.	Cunjak Zagorka	120
4.	Mohorič Minka	106

Miha Gartner

TEKMOVANJE EKIP PRVE POMOČI

Upravni odbor za LO občine Škofja Loka in občinski odbor RK je tudi letos razpisal tekmovanje ekip prve pomoči. Tekmovanje je bilo 23. aprila 1983 v Škofji Loki, v športni dvorani Poden. Letos je bilo to že tretje občinsko tekmovanje ekip prve pomoči, katerega se vsako leto udeleži tudi ISKRA Železniki.

Letos je tekmovalo 24 ekip - ekipa je sestavljena iz dveh trojk. Vse ekipe morajo imeti 20 urni tečaj, potrjen z izkaznico. Tekmujejo delovne organizacije in predstavniki KS. Našo ekipo smo sestavljale:

I. trojka
Pintar Marija - vodja
Dovič Greta
Benedičič Heda

II. trojka
Jensterle Majda - vodja
Benedičič Marjana
Bekš Anka

Tekmovanje se je pričelo ob 8. uri in poteka po določenem vrstnem redu. Najprej vse ekipe opravimo teoretični del tekmovanja, potem pride najtežji, praktični del in zatem triaža.

Teoretični del je sestavljen iz 20 vprašanj, vsak pravilen odgovor prinese 1 točko. Vsak član trojke rešuje zase, na podlagi rezultatov posameznih pol pa se izračuna rezultat trojke, oziroma cele ekipe.

Preizkus praktičnega znanja opravijo ekipe po trojkah pred posebno komisijo. Oskrbo poškodbe ponazarja slika, katero že prej vodja ekipe v zaprti kuverti izvleče. Ocenjevalec ocenjuje delo vsake trojke po vnaprej določenih kriterijih za vsako poškodbo. Ocenjuje se delo vseh 3 članov, pravilen pristop k poškodovancu, pravilno nudenje prve pomoči, pravilen transport

in nazadnje je pomemben tudi čas, v katerem oskrbiš poškodovanca. Za vsako minuto prekoračenega časa ti odbijejo 5 točk. Skupaj je možno doseči 90 točk.

Po praktičnem delu pride na vrsto triaža. Za preverjanje znanja iz triaže je pripravljenih 5 slik, katere tudi vodja trojke izvleče v zaprti kuverti. Ocenjuje se sedem elementov triaže in sicer:

1. Vrstni red in pravilno dajanje neodložljive prve pomoči za vseh 5 poškodovancev
2. Vrstni red dokončne oskrbe prvih treh poškodovancev po nujnosti poškodbe.
3. Vrstni red dokončne oskrbe zadnjih treh poškodovancev po nujnosti poškodbe.
4. Vrstni red prvih treh poškodovancev pri transportni triaži.
5. Vrstni red zadnji dveh poškodovancev pri transportni triaži.
6. Položaj in transportna sredstva pri transportni triaži prvih treh poškodovancev.
7. Položaj in transportno sredstvo pri transportni triaži zadnjih dveh poškodovancev.

Naloga vodij trojk je, da določi vrstni red dajanja prve pomoči vsem petim poškodovancem, da določi vrstni red pri transportni triaži, položaj poškodovanca za transport in določi transportno sredstvo. Tukaj je možno doseči 30 točk.

Tako vsaka trojka v vseh treh delih lahko doseže maksimalno 140 točk. Naša I. trojka je dosegla 130 točk, II. trojka pa 135 točk. Končna ocena ekipe je povprečje števila točk iz vseh treh delov tekmovanja.

Po končanem tekmovanju je razglasitev rezultatov in podelitev diplom nastopajočim ekipam.

Zaradi stabilizacijskih ukrepov se je odbor odločil, da letos prvih trom ekipam ne podelijo praktičnih nagrad. Lansko leto je prvouvrščena ekipa odšla na republiško tekmovanje, kako bo pa letos, nas še niso obvestili.

Na koncu se moram še posebno zahvaliti dr. Habjanu, ki nam je pomagal v neka' urah malo osvežiti spomin in dati strokovno pomoč pri praktičnem delu. Zahvaliti pa se moram tudi tov. Porenta Rezki, katera nam je prikrbela, potrebno gradivo, prostor za vajo in nas spremeljala na vseh dosedanjih tekmovanjih.

Izrazila pa bi tudi željo našega odbora, kakor tudi odbora RK Škofja Loka, da se nam pridružijo novi člani, da bi čimveč ljudi, predvsem mladih, bilo usposobljenih za nudenje prve pomoči in bi s tem krepili obrambno moč naše skupnosti in socialistične solidarnosti.

Majda Jensterle

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE:

Vodoravno: PRAZNIK, OP, DELA, RUS, I, PTIČAR, AG, RIMA, DOTA, IMERZIJA, ZEKAT, KA, AT, N, UMAG, P, H, ELJEN, I, RODEZIJA, REESKONT, VINOGRADI, A, SCILA, IDOL, ANEKS, RAI, PT, MI, IN, SOM, MIJA, O, APOTEKA, NANA, AGAR, JUS, KAP, ARENA, AS, STAR, IŠ, AO, ROMAN, A, KORK, IGLU, ENA, STRIP, UM, DIPLOMA, TRI, OOLIT, T, SENCA, ROV, LIT, O, IND, OID, OMARA, U, MEKA, ANJA, GB, O, VRSAR, KOS, AM, ROB, PLAVŽ, NARTA, AZ, RAA, PEK, NERVUS, PAO, VKP, KORALA, NN.

Nagrade so prejeli:

3. nagrado: Kavni mlinček je dobila Tolar Nada
2. nagrado: Električni nož je dobil Lotrič Zvone
1. nagrado: Mešalnik G-13 je dobil Kavčič Filip

POSOJILA, KI JIH LANKO DOBITE V LJUBLJANSKI BANKI NA OSNOVI PRODAJE DEVIZ

GOTOVINSKI KREDIT

S prodajo deviz Ljubljanski banki, si zagotovite poleg dinarske protivrednosti po veljavnem tečaju, gotovinsko posojilo v enakem znesku. Višina posojila je odvisna od vaše kreditne sposobnosti, najdaljša doba vračanja posojila pa je 5 let/tudi v odvisnosti od kreditne sposobnosti/. Obrestna mera je 16%, ne glede na rok vrčanja posojila.

S prodajo deviz banki si lahko zagotovite tudi naslednja

NAMENSKA POSOJILA:

- posojilo za nakup starih stanovanj ali stanovanjskih hiš
- posojilo za plačilo stroškov vzdrževanja oz. obnove stanovanja ali stanovanjske hiše
- posojilo za nakup izdelkov in naprav za varčevanje z energijo v stanovanjih ali stanovanjskih hišah
- posojilo za gradnjo ali nakup garaže od organizacije, ki je pooblaščenca za prodajo
- posojilo za plačilo stroškov za priključitev stanovanja ali stanovanjske hiše na električno omrežje, toplotno ogrevanje, vodovodno omrežje in kanalizacijo, plinsko omrežje
- posojilo za plačilo stroškov za telefonski priključek
- posojilo za popravilo avtomobilov in kmetijskih strojev
- posojilo za plačilo vpisnine za izredno šolanje
- posojilo za plačilo invalidskih pripomočkov ter drugih pripomočkov in storitev za rehabilitacijo
- posojilo za nakup in izgradnjo manjših hidroelektraren
- posojilo za plačilo stroškov za zdravstveno rekreacijo v klimatskih in termalnih zdraviliščih

STANOVANJSKO POSOJILO NA OSNOVI PRODAJE DEVIZ BANKI

Višina posojila od dinarske protivrednosti banki prodanih konvertibilnih deviz je odvisna od vaše kreditne sposobnosti in čakalne dobe. Če želite, da vam banka odobri posojilo po treh mesecih od prodaje konvertibilnih deviz vam pripada 100 odstotkov posojila, če pa na posojilo lahko počakate šest mesecev vam pripada 150 odstotkov posojila. Doba vračanja posojila je od 5 do 15 let in je odvisna od namena posojila. S prodajo deviz banki si lahko zagotovite naslednja posojila:

- posojilo za pridobitev ali nakup novih stanovanj in stanovanjskih hiš ter nakup družbenih stanovanj, zgrajenih iz sredstev solidarnosti od stanovanjske skupnosti, kadar kupujejo ta stanovanja mlade družine, ki stanujejo v njih
- posojilo za graditev stanovanjskih hiš in prenavo starih stanovanj in stanovanjskih hiš, če prenavljate podstreho in klet v stanovanjske prostore ali uvajate racionalnejši sistem ogrevanja na sončno energijo oz. po sistemu toplotnih črpalk domače proizvodnje
- posojilo za pridobitev stanovanjske pravice na družbenih stanovanjih
- posojilo za plačilo odškodnine ob pridobitvi stavbnega zemljišča za gradnjo stanovanjske hiše od pooblaščenca organizacije
- posojilo za plačilo komunalnega opremljanja stavbnega zemljišča za gradnjo stanovanjske hiše
- posojilo za nakup starih stanovanjskih enot od fizičnih oseb pod pogojem, da prodajalce obvezno porabi kupnino dobljeno iz posojila kupca le za nakup ali zidavo novih stanovanjskih enot preko banke.

Stari lovec Tomaž je bil dije časa na Finskem in je rad pripovedoval prijateljem o lovalskih dogodivščinah.

— Da, da, od vseh živali je medved najnevarnejši! Če te začne medved zasledovati, si zgubljen. Če plavaš, plava tudi medved. Če plezaš, pleza tudi medved. Če tečeš, teče tudi zverinal!

— Kaj pa če se skriješ? vpraša eden od poslušalcev

— Se skrije tudi medvedi! odvme Tomaž raztreseno.

●●●

— So v tej vodi ribe?

— Ne vem, jaz lovim tu šele štirnajst dni.

●●●

Zoolog dr. Špalhel je komaj dobro pomočil trnek v potok, ko se pojavil nenadoma ob njem ribički čuvaj in ga strogo pobara:

— S kakšno pravico ribarite tukaj. Kdo vam je dal dovoljenje?!

— S pravico genialnega intelekta, ki mu je dan nad živalstvom stvorjenjem! mu je odvrnil učeni ribič. Tedaj je čuvaj spoštljivo anel čepico, rekoč:

— Oprostite, prosim, toda med tolikimi novimi zakoni in postavami človek res ne more vseh poznati.

»Kako si spoznala svojega drugega moža?« zanima prijateljico znane filmske igralka.

»O, to je bilo, zelo romantično. Nekega dne sva se s pokojnim možem sprehajala in moj drugi mož je prvega povozil s prekrasnim novim Cadillacom. Takrat sva se zaljubila.«

Šel zjutraj prijazno nagovori svojo tajnico: »Marija, ali vas smem povabiti na zajtrk, ali ste morda že...« Le-ta ga prekine in začebeta: »Jaz sem že, a tudi zajtrk mi bo šel v slast.«

— Draga, ali sem res prvi?

— Res, prisežem pri svojem sinu!

Če se dmi v križiču pokvari avtomobil, se možki nekaterih narodnosti, po mnenju nekoga britanskega strokovnjaka, obnašajo takole: Američan potpečljivo čaka, da dama sama porine avto iz križiča. Anglež bere Times, Nemec kolno, Italijan trubi in izpolnjuje športno stavo, Francoz pa stopi iz avta in se z damo dogovori za sestanek.

— Da, da, mladi mož, je dejal nadgozdar svojemu gostu, jaz sem imel v svojem življenju eno samo strast in to je bil lov. Nekoč sem bil na sledi sijajnemu kozlu, toda prehitel me je mrak. Bilo je vedno temnejše, pa sem začel v močvirje. Voda mi je že segala do pasu, vrtili se pa ni bilo mogoče. Veslal sem z rokami, a ni nič pomagalo: kmalu sem se pogreznil do vratu v močvirje. Kričal sem na pomoč, a brez haska, saj me ni mogel nihče slišati...

— In kaj se je zgodilo potem? je ves napet dainil mladenič.

— Še vprašate! Utopil sem se!

●●●

Stari ribič Tom pride domov ves obložen s težkim tovorom majhnih in velikih rib. Znanec Filip, tudi navdušen ribič, bi rad vedel, kje za vrage, je mogoče naloviti toliko rib?! Pa ga stari Tom pouči:

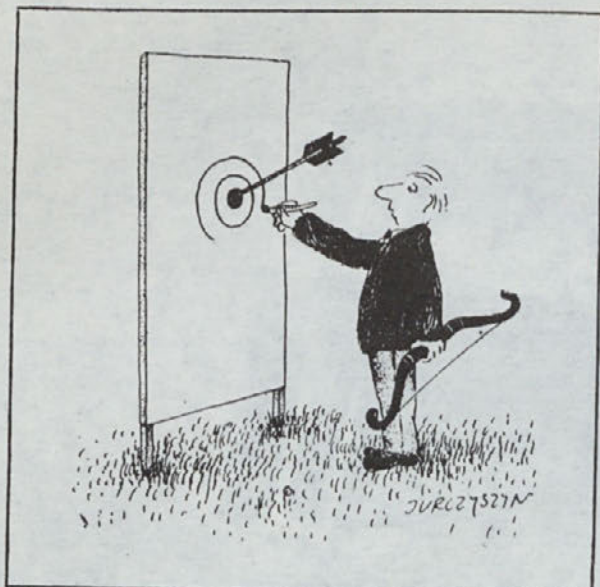
— Ti morate po poti navzdol vse do tja, kjer piše na deski »Privatna pot«. Po njej pridete do železnih vrat, na katerih piše »Vstop prepovedan!« Ko ste že na drugi strani, se pravi na prostoru, koder stoji tabla z napisom »Prehod preko tega terena je kazniv!«. Če greste kljub temu naprej, pridete do ribnika, na katerega obrežju boste zagledali tablo z napisom »Ribarjenje strogo prepovedano«, no in v tem ribniku je rib kolikor hočete.

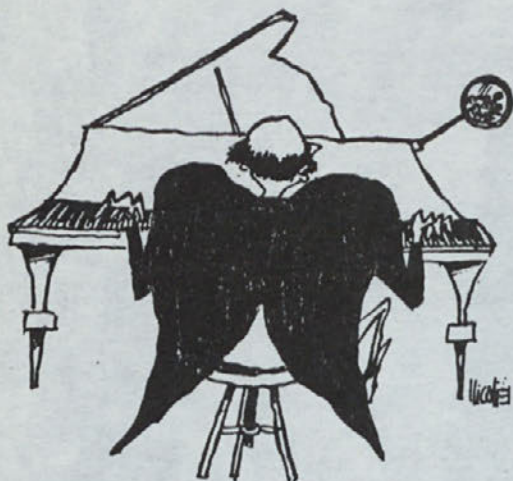
JAZ LEVUH? SAJ TE VSE ŽIVLJENJE USMERJAM, UČIM IN NADZORUJEM PRI KUHANJU, PRAVJU, LIKANJU, POSPRAVLJANJU HIŠE IN VRTA...

Ljudje in žabe smo si podobni, glásnejše je reglanje, silnejše je napihovanje.

ELEKTROMOTOR

Glasilo izdaja "ISKRA" široka potrošnja TOZD Tovarna elektromotorjev in gospodinjstskih aparatov Železniki.

Ureja:

- uredniški odbor: odgovorni urednik - Polajnar Vladimir, tehnični urednik - Tarfila Lojze, fotodokumentacija - Pintar Jože, člani - Megušar Lojze, Pertovt Zdravka, Pernelj Marjan in Zgaga Stane,
- referent za izobraževanje in informiranje - Šekli Darinka.

Lektor: Trojar Ladi

Naklada: 1100 izvodov

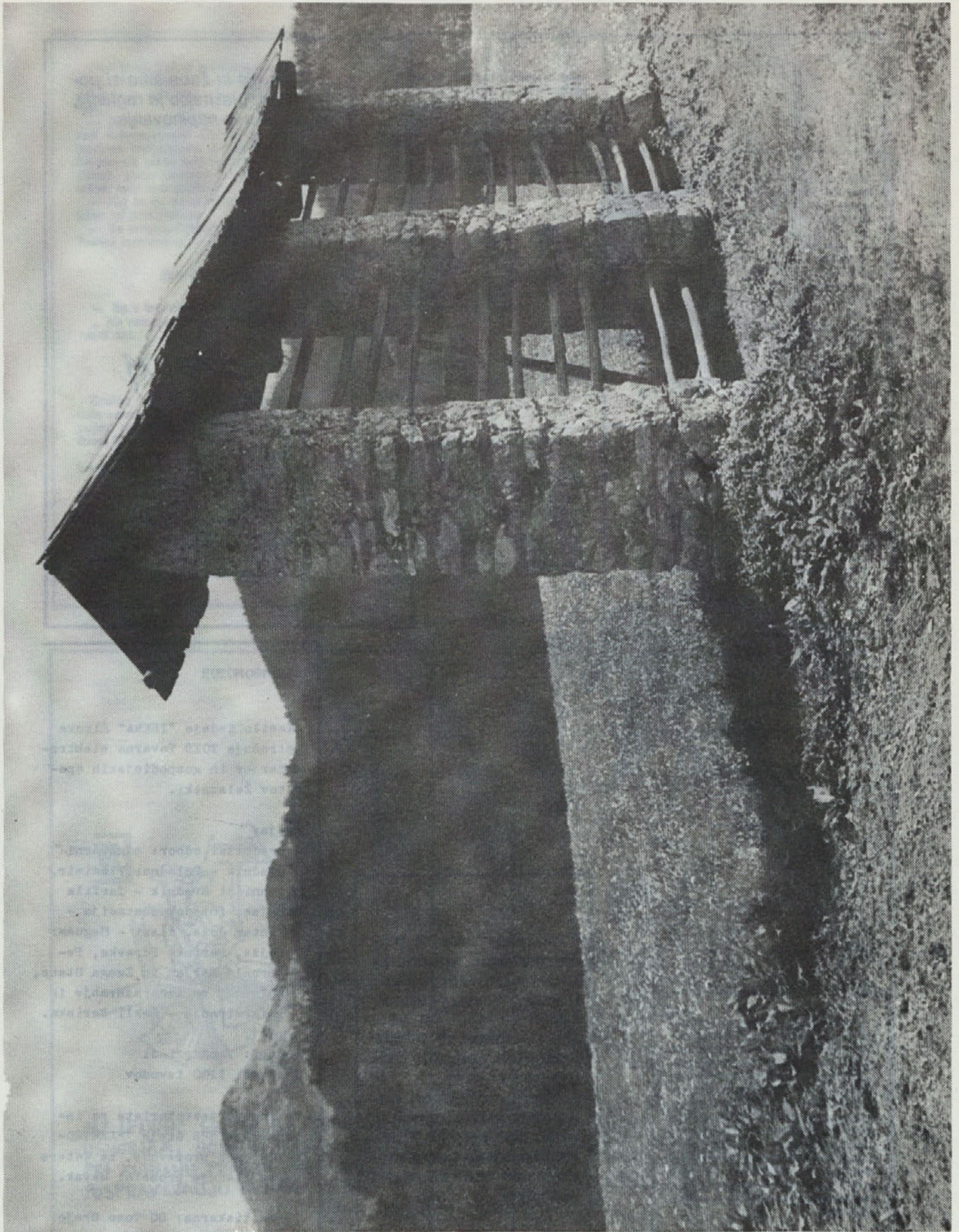
Po mnenju sekretariata za informacije SRS šteje "ELEKTROMOTOR" med proizvode, za katere se ne plačuje prometni davek.

Tiska tiskarna: DU Tomo Brejo Kranj

Med neko predstavo v Ljubljanski Operi se mudi Betetu iz garderobe na odér. Ker pridrvi iz na moč razsvetljenega hodnika na za kulisami popolnoma temni oder, za hip »oajepi« in v naglici skoro prevrže kolego, baritonista Primožiča, ki odíava v temi z odra v svojo garderobo. Primožič nekaj po primorsko zakolne, saj ne ve, da je trčil z »Julčtom«: »Hudiča, kaj si slep?« Betetto odvrne, čeprav se mu hudo mudi: »Seveda! Kaj ne poznaš Prešerna: »Slep je, kdor se s petjem ukvarja!«

Možakar dresira psa na dvorišču. Končno je zadovoljen. Odpre dvoriščna vrata, spusti zajca, za njim pa psa. Čez pet minut se, očitno razburjen, pripelje mimo poštar.

»Sem,« odgovori poštar, »to je bila najboljša dirka, kar sem jih videl. Ko sta drvela mimo mene je pes vodil že za pet metrov.«

Ma Sorlici - Foto: Andrej Čufer

